

ARMOEDEMONITOR 2019 GEMEENTE DOESBURG

Armoedemonitor 2019 gemeente Doesburg

Onderzoek naar de omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het gemeentelijke armoedebeleid en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen in de gemeente Doesburg.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Doesburg

Datum

November 2020

Auteurs

Michelle Ellens

Tessa Schoot Uiterkamp

Databewerking

Johan Knol

Grafische ondersteuning

Senne Trip

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5

9723 JC Groningen

050 - 5252473

contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden vervaelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Grafische samenvatting	4
Samenvatting.....	6
1. Minima in beeld	12
2. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld	18
3. Kenmerken naar wijk	23
4. Minimaregelingen	24
5. Wmo en schuldhulpverlening	31
6. Enquête: kenmerken respondenten	34
7. Enquête: Minimaregelingen.....	35
8. Enquête: Kindregelingen	39
9. Enquête: Financiële situatie	42
10. Enquête: Medische kosten	44
11. Enquête: Tips en adviezen	48
Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor	49
Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken	51
Bijlage 3. Kenmerken kinderen	52
Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100% Wsm	53
Bijlage 5. Gebruik minimaregelingen naar inkomensbron	54
Bijlage 6. Afkortingen	55

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van kwetsbare burgers die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om prikkels te geven aan burgers om zoveel zelfstandig in hun levensonderhoud te laten voorzien.

De gemeente heeft zich in het beleidsplan ten doel gesteld om armoede in de gemeente zoveel mogelijk te voorkomen, zodat iedereen kan meedoen aan de samenleving; daarbij voorziet de gemeente in een financieel vangnet indien noodzakelijk. In dit rapport wordt inzicht gegeven in de (omvang van de) minimapopulatie op 31 december 2019. Tevens wordt er door middel van een enquête gemeten in hoeverre de minima de regelingen weten te vinden en in hoeverre het beleid hun helpt om mee te doen aan de samenleving.

Opzet Armoedemonitor

De Armoedemonitor beschrijft de doelgroep voor het lokale armoedebelief aan de hand van een aantal kenmerken. Daarnaast brengt de monitor het gebruik en bereik van de verschillende minimaregelingen in beeld. De gegevens over de omvang en samenstelling van de doelgroep geven de situatie per 31 december 2019 weer (peildatum minimapopulatie), op basis van het inkomen op het Wettelijk sociaal minimum¹ (Wsm). Het gebruik van de regelingen is gemeten over het jaar 2019. De cijfers worden (waar mogelijk) vergeleken met die van de Armoedemonitor 2018 en 2016.

Onderzoeksmethode Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van al haar inwoners. Door gebruik van diverse informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens, maken we een inschatting van het aantal minimahuishoudens op 31 december 2019. Daarvoor zijn registraties van de volgende voorzieningen gebruikt: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering en kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Tevens zijn voor dit onderzoek de registraties van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en schulddienstverlening (SDV) via Kredietbank Nederland meegenomen. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld van de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

Omdat wij niet over inkomensgegevens van alle inwoners beschikken, is er een groep die, doordat ze geen gebruik maakt van de minimaregelingen, niet in de registratiebestanden voorkomt. Dit betekent dat het feitelijk aantal minima iets hoger ligt dan in deze Armoedemonitor wordt gerapporteerd. Wanneer we het in deze monitor hebben over minimahuishoudens zijn dit de huishoudens die we in beeld hebben gekregen via de bovenstaande onderzoeksmethode; daarmee hebben ongeveer 90 procent van de minimahuishoudens in de gemeente in beeld. De huishoudens die in beeld zijn op basis van bovenstaande methodiek beschouwen we als doelgroep voor het minimabeleid. De overige circa 10 procent maakt geen gebruik van het minimabeleid en ook niet van andere ondersteuning vanuit de Participatiewet waardoor ze niet als minima bekend zijn bij de gemeente. Het is op basis van de onderzoeksmethodiek ook niet mogelijk om deze groep in beeld te krijgen. Het is mogelijk dat een deel van die groep ook geen gebruik wil maken van gemeentelijke ondersteuning of de minimaregelingen niet kent.

De kenmerken van het huishouden zijn gebaseerd op de kenmerken van de oudste persoon in het huishouden.

¹ Het wettelijk sociaal minimum (Wsm) is het bedrag dat iemand nodig heeft om van te leven. De hoogte van dit bedrag hangt af van leeftijd en de leefsituatie. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt het bedrag van de bijstandsnormen (Wsm) jaarlijks vast.

Onderzoeksmethode enquête

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit huishoudens die in 2019 een voorziening hadden vanuit de Participatiewet (bijstandsuitkering of AIO) en/of gebruik maakten van een of meerdere minimaregelingen. Dat zijn in totaal 1.041 huishoudens². De vragenlijsten zijn verstuurd in juni 2020 en inwoners hadden de mogelijkheid om deze online of op papier in te vullen.

In de vragenlijst staan de volgende thema's centraal:

- Kennis en gebruik van de (kind)regelingen;
- Effecten van de regelingen;
- Financiële situatie;
- Medische kosten.

Respons enquête

Van de 1.041 huishoudens die zijn aangeschreven, hebben 217 de vragenlijst ingevuld: een respons van 21 procent. Dat is voldoende om betrouwbare uitspraken over de volledige doelgroep te kunnen doen (bij een 90 procent betrouwbaarheidsinterval).

Leeswijzer

Na de samenvatting waarin de belangrijkste kenmerken van de minimapopulatie visueel worden weergegeven, worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven in de samenvattende analyse. In de daaropvolgende hoofdstukken wordt de minimapopulatie in kaart gebracht, evenals de overlap met de Wmo en schulddienstverlening. In hoofdstuk 6 tot en met 11 wordt per hoofdstuk een thema uit de vragenlijst weergegeven.

De bijlagen geven een aantal achterliggende cijfers weer. Alle landelijke cijfers zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en vergelijking met andere gemeenten wordt gedaan op basis van ervaringscijfers van KWIZ. Daarnaast wordt een aantal achterliggende cijfers weergegeven: kenmerken van alle huishoudens en kinderen, minima tot 100 procent Wsm en aantal huishoudens met een bijstandsuitkering per minimaregeling.

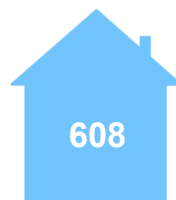
² Er zijn 1.041 huishoudens aangeschreven voor de vragenlijst. Dit wijkt af van het aantal minimahuishoudens waarover er in de Armoedemonitor wordt gerapporteerd. Het verschil kan worden verklaard door de peildatum waarop de bestanden zijn samengesteld. Daarnaast zijn de gebruikers van de regeling Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten ook aangeschreven. Om deze regeling aan te vragen geldt een maximale inkomensgrens van 130 procent Wsm. Deze inkomensgrens ligt hoger dan de inkomensgrens waarop in het rapport wordt gerapporteerd.

MINIMA IN DOESBURG

Aantal minimahuishoudens

11%

van de huishoudens hebben een inkomen tot 120% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm), dit zijn **583** huishoudens.

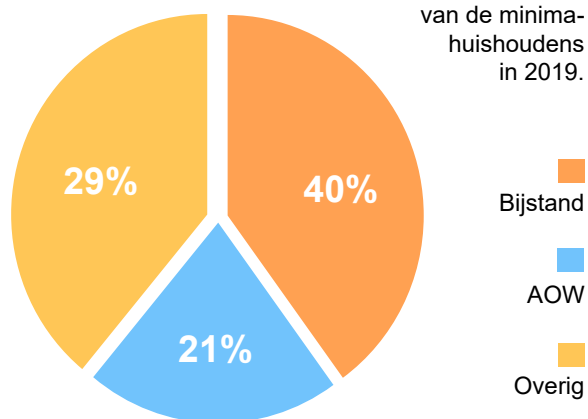
2018

2019

Inkomensbron

Inkomensbronnen van de minima-huishoudens in 2019.

Bijstand

Aantal minimahuishoudens met een bijstandsuitkering in 2019.

Minimakinderen

15%

van alle kinderen tot 18 jaar groeit op in een huishouden met een inkomen tot 120% Wsm, dit zijn **259** kinderen.

2018

283

2019

259

Langdurige minima

2017

2019

In 2019 heeft 77% van alle minima al 3 jaar of langer een inkomen tot 120% Wsm. In 2018 was dit 71%.

Wijken

20%

van alle huishoudens in **De Ooi** heeft een inkomen tot 120% Wsm. Dit aandeel is hoger dan gemiddeld in de gemeente. Ook in Molenveld (16%) is het aandeel minima hoger dan gemiddeld in de gemeente.

Eenoudergezinnen

35%

van de eenoudergezinnen (op huishoudniveau) heeft een inkomen tot 120% Wsm. Kinderen in een eenoudergezin groeien ruim vier keer zo vaak op in een minima-huishouden als kinderen in een twee-oudergezin.

Niet-westerse achtergrond

38%

van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond heeft een inkomen tot 120% Wsm.

Minimaproblematiek

Wmo-voorzieningen

36%

Schulddienstverlening

7%

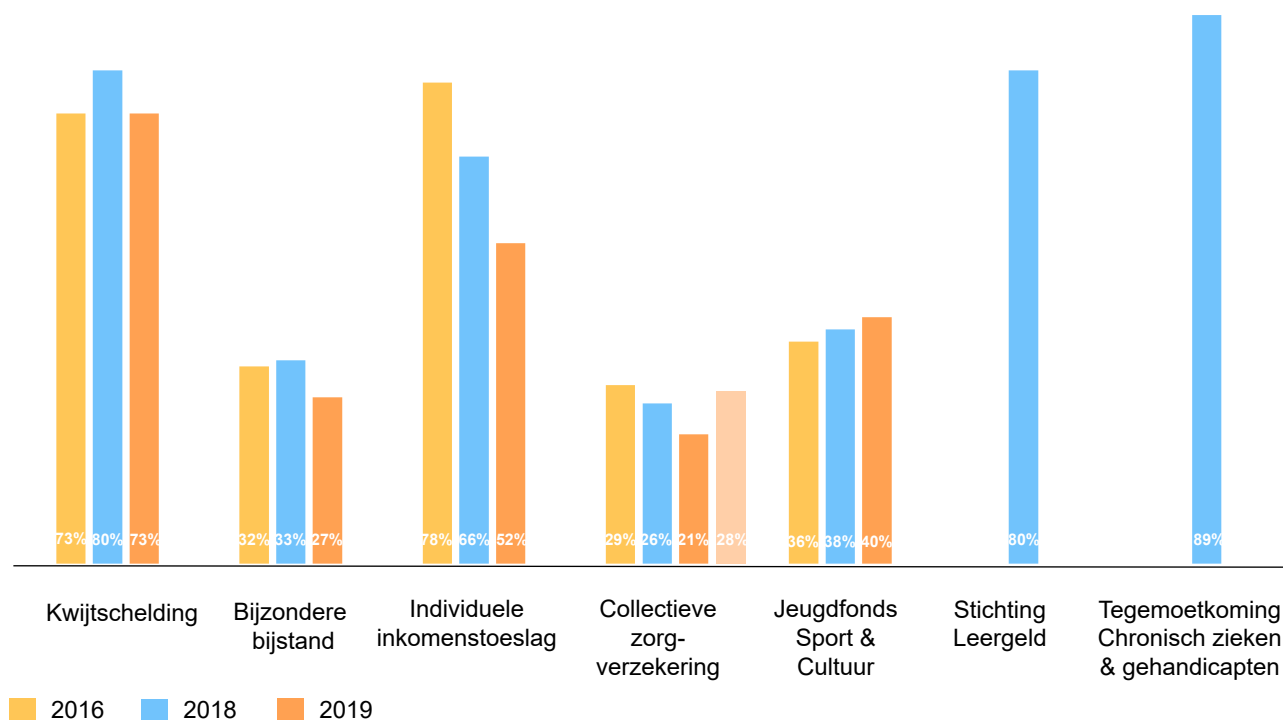
Jeugdwet

43%

Van alle minimahuishoudens heeft 36% een of meerdere Wmo-voorzieningen, 7% een vorm van schulddienstverlening en 43% een indicatie voor de Jeugdwet.

Minimaregelingen

In de volgende figuur staat het bereik per regeling in 2016, 2018 en 2019. Dit is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep.

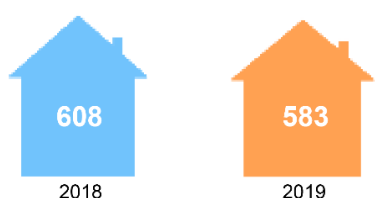
*Het bereik van Stichting Leergeld en Tegemoetkoming Chronisch zieken & gehandicapten kan in 2019 niet worden berekend.

** In 2016, 2018 en 2019 (21%) is het bereik berekend van de gebruikers van pakket GV1 en GV2, afgezet tegen de doelgroep tot 110% Wsm. Het bereik van 28% in 2019 de collectieve zorgverzekering is berekend over alle gebruikers van pakket GV1, GV2 en GV3, afgezet tegen de doelgroep tot 130% Wsm.

Samenvatting

In deze samenvatting staat een aantal kenmerken van de minimapopulatie op 31 december 2019 (huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm) en vergelijken we deze doelgroep voor het minimabeleid met de doelgroep op 1 november 2018. Daarnaast staan in de samenvatting de belangrijkste bevindingen uit de enquête.

S1.1. Bevindingen Armoedemonitor

Ontwikkeling minimahuishoudens

Op 31 december 2019 heeft de gemeente Doesburg 583 huishoudens in beeld met een inkomen tot 120 procent Wsm. Zij vormen 11,1 procent van alle huishoudens in de gemeente. Dat is een lichte daling ten opzichte van 1 november 2018 (608 minimahuishoudens; 11,5 procent). Deze daling komt doordat het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is gedaald; van 247 in 2018 naar 233 huishoudens in 2019. Ook in andere gemeenten in het aantal bijstandsgerechtigden gedaald in die periode. De verwachting is overigens wel dat het aantal minimahuishoudens en bijstandsgerechtigden in 2020 zal stijgen als gevolg van de coronacrisis. Het aantal minima dat AOW-gerechtigd is en het aantal minima met een andersoortig inkomen (bijvoorbeeld uit een kleine baan of uit de WW) is nagenoeg gelijk gebleven. De daling van het aantal minimahuishoudens kan dus nagenoeg volledig worden toegeschreven aan de daling van het aantal bijstandsuitkeringen.

Het aandeel van 11,1 procent minimahuishoudens ligt hoger dan het gemiddelde dat we bij andere gemeenten met minder dan 50.000 inwoners vinden (6 à 7 procent). De totale populatie minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm schatten we op basis van door ons bewerkte CBS-gegevens op 700 huishoudens. Dit houdt in dat we dit onderzoek door bestandskoppelingen (naar schatting) 83 procent gedetailleerd in beeld kunnen krijgen.

Doelgroepen in beeld

Ruim de helft (56 procent) van de minimahuishoudens is alleenstaand. Ook in andere gemeenten is dit veruit de grootste groep minimahuishoudens. Naar leeftijd is de grootste groep tussen de 45 jaar en de AOW-leeftijd en uitgesplitst naar herkomst heeft 59 procent een Nederlandse achtergrond, 31 procent een niet-westerse migratieachtergrond en 10 procent heeft een westerse migratieachtergrond. Tenslotte woont 35 procent van de minimapopulatie in De Ooi en 30 procent in Molenveld.

Eenoudergezinnen met kinderen tot 18 jaar hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen; 35 procent van alle 189 eenoudergezinnen in de gemeente heeft een inkomen tot 120 procent Wsm (dat zijn 67 huishoudens). Daarnaast zijn huishoudens tot 45 jaar relatief vaker minima dan huishoudens van 45 jaar en ouder. Naar herkomst zijn huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd onder minima; 38 procent van alle huishoudens met een dergelijke achtergrond heeft een inkomen tot 120 procent Wsm (179 huishoudens). Dit ligt hoger dan het gemiddelde dat we bij andere gemeenten zien, ongeveer 30 procent. Onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is 8 procent minima. Tenslotte hebben huishoudens in De Ooi het vaakst een minimuminkomen; één op de vijf huishoudens in De Ooi heeft een minimuminkomen.

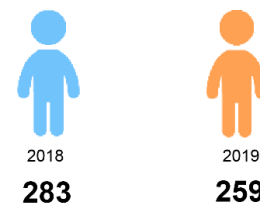
Langdurige minima

77 procent (450 huishoudens) van alle minimahuishoudens heeft al 3 jaar of langer een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm en 11 procent is het afgelopen jaar 'ingestroomd' in de minimapopulatie (61 huishoudens). Ten opzichte van 2018 is de groep langdurige minima groter geworden (2018: 71 procent). Ook in andere gemeenten stijgt het aandeel langdurige

minima. Onder bijstandsgerechtigden is 78 procent langdurige afhankelijk van een minimuminkomen. Eén op de vier langdurige minima heeft de AOW-gerechtigde leeftijd.

Minimakinderen tot 18 jaar

Op 31 december 2019 heeft de gemeente Doesburg 259 minimakinderen tot 18 jaar in beeld, zij vormen 14,6 procent van alle kinderen in de gemeente. Dit is een daling ten opzichte van 2018 (283 kinderen; 15,4 procent). Het aandeel minimakinderen is weliswaar gedaald, maar ligt nog ver boven het gemiddelde bij andere gemeenten van vergelijkbare grootte (8 à 9 procent). Naar schatting groeien in totaal 285 kinderen tot 18 jaar op in een minimahuishouden, de gemeente heeft daarvan dus 91 procent in beeld.

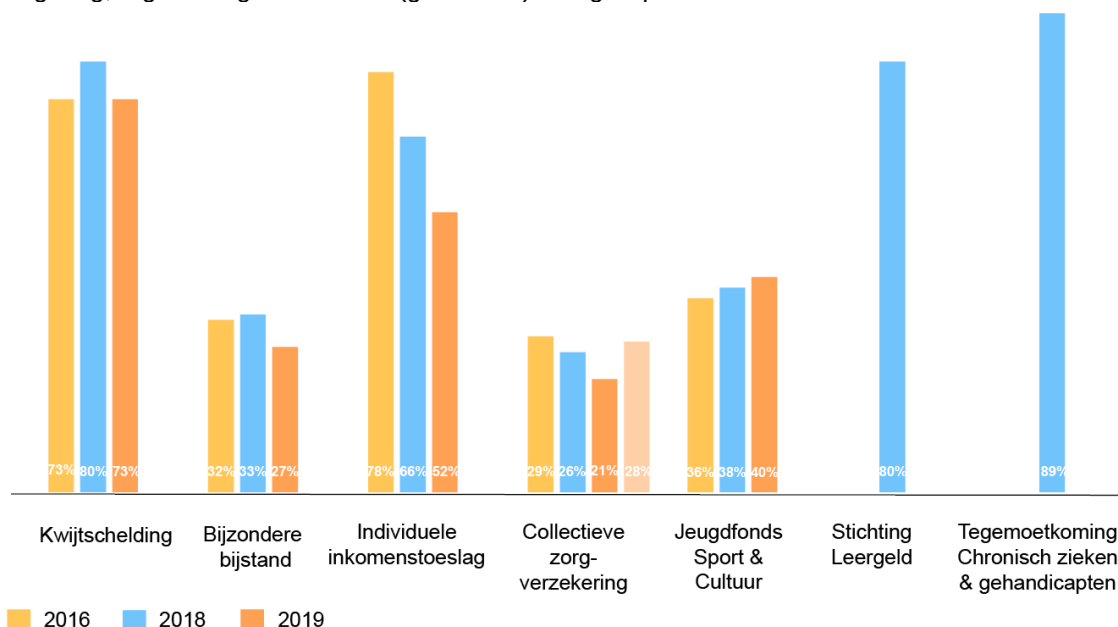

39 procent (102 kinderen) van de minimakinderen die in beeld zijn groeit op in een huishouden met een bijstandsuitkering en 61 procent groeit op in een huishouden met een andersoortig inkomen. In 2018 groeide 46 procent op in een huishouden met een bijstandsuitkering, dit aandeel is dus (net als het totaal aantal bijstandsgerechtigde huishoudens) gedaald.

Kinderen uit eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd: 40 procent van alle kinderen in de gemeente die opgroeien in een huishouden met één ouder woont in een minimahuishouden. Dat is vier keer zo vaak als kinderen uit een gezin met twee ouders, daarvan woont 10 procent in een minimahuishouden. Ook kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond hebben meer kans op armoede: 41 procent van alle kinderen met een dergelijke achtergrond woont in een minimahuishouden, tegenover 10 procent van alle kinderen met een Nederlandse achtergrond. Tenslotte is in Molenveld het aandeel minimakinderen hoger dan in de andere woongebieden. Bijna één op de drie kinderen in Molenveld groeit op in een minimahuishouden.

Regelingen

In de volgende figuur staat het bereik per regeling in 2016, 2018 en 2019. Dit is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep.

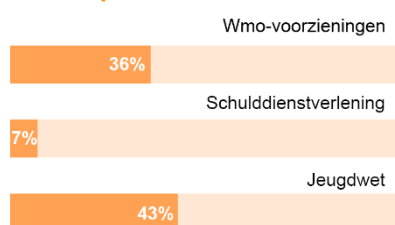
*Het bereik van Stichting Leergeld en Tegemoetkoming Chronisch zieken & gehandicapten kan in 2019 niet worden berekend.

** In 2016, 2018 en 2019 (21%) is het bereik berekend van de gebruikers van pakket GV1 en GV2, afgezet tegen de doelgroep tot 110% Wsm. Het bereik van 28% in 2019 de collectieve zorgverzekering is berekend over alle gebruikers van pakket GV1, GV2 en GV3, afgezet tegen de doelgroep tot 130% Wsm.

- In 2019 hebben 342 huishoudens gebruikgemaakt van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Dit betekent dat 73 procent van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Het bereik is iets gedaald ten opzichte van het bereik in 2018 (80 procent). Het gemiddelde bereik in andere gemeenten ligt tussen 70 en 75 procent.

- Het gebruik van de bijzondere bijstand is de laatste jaren redelijk stabiel. In 2019 hebben 189 huishoudens gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand, een bereik van 27 procent onder de totale doelgroep. Hiervan hebben 136 huishoudens alleen een verstrekking voor bewindvoeringskosten gekregen. Het bereik van de bijzondere bijstand in de gemeente Doesburg ligt in lijn met het gemiddelde bereik in andere gemeenten (ongeveer 25 procent).
- In de periode 2016 – 2019 is het bereik van de individuele inkomenstoeslag gedaald van 78 procent naar 52 procent. Ook het aantal gebruikers is afgenomen. Dit terwijl het aantal langdurige minima wel is gestegen. Het bereik in de gemeente Doesburg ligt nog wel in lijn met het gemiddelde bereik van 50 procent in andere gemeenten.
- In 2019 hebben 278 huishoudens een verzekering afgesloten via de collectieve zorgverzekering. In 2016 waren dit 205 huishoudens. Van deze 278 huishoudens zijn er 121 huishoudens die gebruikmaken van GarantVerzorgd1 of GarantVerzorgd2. Het gebruik van deze pakketten daalt sinds 2016 af (2016: 165 huishoudens, 2018: 138 huishoudens). Het grootste deel van de gebruikers van de collectieve zorgverzekering maakt gebruik van het pakket GarantVerzorgd3, waarin ook het eigen risico wordt vergoed. In 2019 maken 160 huishoudens gebruik van dit pakket gebruikt, in 2016 waren dit er nog maar 40. Het totale bereik van de collectieve zorgverzekering komt daarmee op 28 procent van de doelgroep.
- Het aantal kinderen dat gebruik heeft gemaakt van het Jeugdfonds is in de periode 2016 – 2019 gestegen van 84 kinderen naar 114 kinderen. In 2019 is dit een bereik van 40 procent van de doelgroep. In andere gemeenten bereikt het Jeugdfonds gemiddeld tussen de 35 en 40 procent van de doelgroep.
- In 2019 hebben 268 kinderen gebruikgemaakt van Stichting Leergeld, in 2018 waren dit 227 kinderen.
- In 496 verschillende huishoudens hebben een of meerdere personen gebruikgemaakt van de tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Ten opzichte van 2018 is het gebruik nagenoeg gelijk gebleven³.

Minimaproblematiek

Een deel van de minimahuishoudens heeft ook andere ondersteuningsvragen: 36 procent heeft een of meerdere Wmo-voorzieningen, 7 procent is in beeld bij de schulddienstverlening en 43 procent van de minimagezinnen heeft een of meerdere kinderen met een voorziening vanuit de Jeugdwet. Huishoudens in de gemeente die geen minimuminkomen hebben, maken minder vaak gebruik van een of meer van deze

voorzieningen. Bij andere gemeenten zien we een gemiddelde overlap van 25 à 30 procent met Wmo, ongeveer 10 procent met de schulddienstverlening en 20 tot 25 procent met de Jeugdwet (op huishoudniveau).

S1.2 Bevindingen enquête

Kenmerken van de respondenten

Bijna de helft van de respondenten is 66 jaar of ouder, een derde is tussen de 46 en 66 jaar. Meer dan de helft (54 procent) van de respondenten woont alleen, 10 procent heeft thuiswonende kinderen jonger dan 21 jaar. 30 procent heeft een uitkering van de gemeente.

Van alle respondenten heeft 91 procent een chronische ziekte, beperking of handicap.

Kennis en gebruik van minimaregelingen

Van alle minimaregelingen is de Tegemoetkoming chronisch zieken zowel de meeste bekende als de meest gebruikte regeling. Dit komt doordat de meeste respondenten een chronische ziekte, beperking of handicap hebben: bijna twee derde van deze doelgroep maakt gebruik van deze regeling. De kwijtschelding van gemeentelijke

³ In 2018 heeft de gemeente een beredeneerde schatting gedaan van de doelgroep. In 2019 is de doelgroep onbekend. Hierdoor kan het bereik van de regeling niet worden berekend.

belastingen en de collectieve zorgverzekering zijn bij meer dan de helft van de respondenten bekend. Iets minder dan de helft van alle respondenten maakt ook gebruik van deze regelingen.

De regelingen helpen respondenten vooral om noodzakelijke medische zorg te krijgen en om rekeningen te betalen. De bijdrage aan noodzakelijke medische zorg zien we met name onder gebruikers van de collectieve zorgverzekering. Gevraagd naar eventuele regelingen die men mist, worden het vaakst regelingen voor sporten, voor leuke activiteiten en voor reiskosten genoemd. Als toelichting hierbij geven respondenten aan dat veel dingen (te) duur zijn, en dat zij hoge (zorg)kosten hebben waardoor zij geen geld meer over hebben voor andere dingen.

Kennis en gebruik kindregelingen

Van alle respondenten heeft 12 procent kinderen jonger dan 18 jaar. In de gemeente Doesburg kunnen gezinnen met kinderen gebruikmaken van het Kindpakket, bestaande uit Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Van de respondenten met kinderen kent 86 procent Stichting Leergeld, 76 procent maakt hier ook gebruik van. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is bekend bij 70 procent van de respondenten met kinderen; 44 procent maakt gebruik van het Jeugdfonds.

Deze regelingen helpen kinderen met name om lid te worden van een (sport)vereniging, om mee te gaan op schoolreis en om schoolspullen te kopen. Sommige dingen zijn nog te duur voor kinderen, met name voldoende kleren en schoenen kopen en voldoende groente en fruit eten.

Respondenten missen voor hun kinderen vooral nog een regeling voor reiskosten en (in mindere mate) een regeling voor leuke activiteiten. Hierbij lichten respondenten toe dat veel dingen (zoals uitjes en het openbaar vervoer) te duur zijn, en dat zij hier geen geld voor over hebben door hoge (zorg)kosten.

Financiële situatie

Het lukt 43 procent van de respondenten om maandelijks rond te komen, 44 procent komt soms wel en soms niet rond. De belangrijkste reden waarom men niet (altijd) rondkomt is dat veel dingen duurder zijn geworden. Ook (te) weinig inkomen en hoge vaste lasten zijn veelgenoemde redenen waarom respondenten (soms) moeite hebben met rondkomen. Een klein deel van de respondenten heeft schulden op het moment van invullen.

Ruim driekwart van de respondenten kan niet alles doen omdat zij daar geen geld voor hebben. Iets minder dan de helft maakt zich zorgen over hun financiële situatie. Een kleiner deel (30 procent) van de respondenten voelt zich arm.

Medische kosten

Twee derde van de respondenten heeft medische kosten die niet worden vergoed door hun zorgverzekering. Hierbij gaat het met name om kosten voor medicijnen. Deze kosten bedragen veelal € 50 of minder per maand. Naast deze extra zorgkosten heeft 69 procent van de respondenten in 2018 meer dan de helft van het eigen risico moeten betalen. Dit is niet heel verwonderlijk, omdat 90 procent van de respondent aangeeft een chronische ziekte en beperking te hebben, wat uiteraard zorgkosten met zich meebrengt.

Ruim de helft van de respondenten (52 procent) kan deze zorgkosten (uiteindelijk) wel betalen, 31 procent betaalt deze kosten wel maar kan deze eigenlijk niet betalen. Bij 23 procent van de respondenten komt het af en toe voor dat zij zorg mijden vanwege de kosten: zij gaan daarom niet altijd naar de dokter of het ziekenhuis.

De helft van de respondenten (51 procent) vindt dat hun zorgverzekering past bij wat zij nodig hebben. Respondenten die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering geven nog iets vaker aan dat de verzekering past bij hun behoeften dan respondenten die de collectieve zorgverzekering niet gebruiken. Deze laatste groep geeft juist iets vaker aan dat de verzekering

te weinig vergoedt. Ook komt zorgmijding vanwege de kosten minder vaak voor onder respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken.

Tips en adviezen

Aan het eind van de vragenlijst konden respondenten tips en adviezen achterlaten voor het minimabeleid van de gemeente. Deze tips en adviezen zijn in te delen in twee categorieën.

- Meer mogelijkheden tot tegemoetkoming en ondersteuning vanuit de gemeente. Hierbij gaat het voornamelijk om meer regelingen en/of hogere tegemoetkomingen om mensen beter te ondersteunen in het dagelijks leven. Ook vinden sommige mensen het aanvragen van regeling te moeilijk, en willen hier (meer) hulp bij;
- Betere informatie en (actievere) communicatie vanuit de gemeente. Hierbij geven respondenten aan dat zij niet afwisten van (sommige) minimaregelingen, en graag actief benaderd willen worden met informatie waar zij mogelijk recht op hebben.

S1.3 Conclusies

- Het aandeel minimahuishoudens is hoger dan in andere gemeenten van vergelijkbare grootte.
 - Het is bijna grootstedelijke problematiek.
 - Er zijn grote verschillen tussen de wijken, waarbij ook de profielen van de wijken erg verschillend zijn; huishoudsamenstelling, huur/ koopwoningen, etniciteit.
- Het aandeel minimakinderen ligt, net als het aandeel minimahuishoudens, hoger dan het gemiddelde aandeel minimakinderen in andere gemeenten.
 - Het gebruik van de kindregelingen is goed te noemen.
 - Er zijn (naar schatting) ook nog relatief veel minimakinderen die de gemeente niet in beeld heeft.
 - Grote verschillen tussen de wijken waar kinderen in een minimahuishouden opgroeien.
 - Hoog gebruik van de Jeugdwet, ook onder niet-minimakinderen. In wijk De Ooi wonen relatief veel minimakinderen met een voorziening vanuit de Jeugdwet.
- Er zijn veel chronisch zieken en gehandicapten onder minimahuishoudens.
 - Er is veel overlap met de Wmo.
 - Het uitgebreide pakket van de collectieve zorgverzekering wordt veel meer gebruikt dan het minst uitgebreide pakket.
- Weinig ontwikkelingen ten opzichte van 2018.
 - Aantal huishoudens met bijstandsuitkeringen is, net als landelijk, licht gedaald.
 - Aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm is nagenoeg gelijk aan 2018.
 - De groep langdurige minima is groot. Dat sluit aan bij het feit dat er veel chronisch zieken en gehandicapten zijn, zoals blijkt uit de enquête, en bij het hoge gebruik van de tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Daarnaast is het gebruik van het meest uitgebreide van pakket GV3 van de collectieve zorgverzekering hoog en maken veel minima ook gebruik van de Wmo.
 - De gemeente Doesburg gaat vanaf 2021 meer inzetten op preventie. Het lastige met preventie is dat de effecten moeilijk meetbaar zijn.
 - Landelijk is het aantal minima gestabiliseerd, maar wat de invloed van COVID19 is zal zich moeten uitwijzen.
- De gemeente heeft duidelijke plannen en heeft een goed overzicht van de kansen en knelpunten in de gemeente.
 - Het minimabeleid wordt op budgetten gestuurd. De gemeente houdt in de gaten of de budgetten worden overschreden of dat er geld overblijft. Er zijn geen halfjaarlijkse rapportages waarin het minimabeleid inhoudelijk wordt geëvalueerd.
- Bekendheid regelingen is goed te noemen, maar dit kan verder worden verbeterd.
 - Minima missen een regeling die reiskosten vergoedt. De bereikbaarheid van Doesburg met het OV is minder goed dan met de auto. Doesburg heeft niet alle voorzieningen, dat houdt in dat minima met het OV moeten reizen en dit brengt

kosten met zich mee. Daar komt bij dat Dieren het dichtstbijzijnde treinstations is, dit is relatief ver.

- De grootste informatiebron over de regelingen zijn berichten uit lokale media of van de consultants.

S1.4 Aanbevelingen

Op basis van de bovenstaande resultaten, kan de gemeente Doesburg de volgende aanbevelingen overwegen:

- Op dit moment is er geen participatieregeling voor volwassenen, terwijl 56 procent van de minima alleenstaande is en nog eens 20 procent een meerpersoonshuishoudens zonder kinderen is. De gemeente kan overwegen om een participatieregeling in te stellen om met name volwassenen in staat te stellen om te participeren in de samenleving. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld via een bijdrage voor maatschappelijke activiteiten, een webshop voor minima of een algemene kortingspas.
- Maak in het beleid onderscheid tussen kortdurige en langdurige minima en benader beide groepen op een andere manier.
- De groep langdurige minima (huishoudens die drie jaar of langer afhankelijk zijn van een laag inkomen) is groot, namelijk 77 procent van de minimapopulatie. Zorg ervoor dat deze groep niet groter wordt. Stimuleer het werken voor huishoudens die instromen in de minimapopulatie. Onderzoek mogelijke stimulerende maatregelen voor de overgang van bijstand naar werk.
- Laat langdurige minima zoveel mogelijk participeren in de maatschappij. Onderzoek welke behoeften deze specifieke doelgroep heeft en biedt daarmee ondersteuning op maat.
- Versimpelen van de procedures voor cliënten met bijstand die bijverdienen. Hierbij kan bijvoorbeeld gewerkt gaan worden met regelvrije of regelarme experimenten waarbij mensen een deel van de bijverdiensten mogen behouden. Dit kan afhankelijk worden gesteld van de uitgangspositie van de desbetreffende inwoner.
- Het gebruik en bereik van de individuele inkomensvoet is in de periode 2016 – 2019 gedaald. Dit terwijl het aantal langdurige minima stijgt. Onderzoek of hier een verklaring voor is. Is de aanvraagprocedure eenvoudig genoeg en wordt de regeling genoeg onder de aandacht gebracht?
- 38 procent van de huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond heeft een minimuminkomen en 41 procent van alle kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeit op in een minimahuishouden. Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens met een andere achtergrond. Er is bij deze huishoudens behoefte aan de ondersteuning die de gemeente biedt, maar ze blijven afhankelijk van een minimuminkomen. Onderzoek wat de behoeften van deze groep zijn en hoe zij uit de minimapopulatie kunnen stromen.
- Het bereik van Jeugdfonds stijgt, maar er is nog ruimte om het bereik van de regeling te verhogen. Onderzoek of de regeling nog meer onder de aandacht kan worden gebracht om het bereik te verhogen.
- De wijze waarop Stichting Leergeld uitvoering geeft aan het gemeentelijke minimabeleid is breder dan zoals het vanuit de gemeente geformuleerd is. De doelgroep voor Stichting Leergeld zou moeten bestaan uit kinderen tussen de 4 en 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Er zijn in 2019 echter verstrekkingen gedaan aan kinderen die buiten de doelgroep vallen. Evalueer het beleid en de uitvoering van het beleid met Stichting Leergeld.

1. Minima in beeld

De gemeente Doesburg hanteert voor het minimaleid verschillende inkomensgrenzen; de inkomensgrenzen liggen tussen 100 procent en 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum. In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken en ontwikkelingen van de minimapopulatie met een inkomen tot 120 procent Wsm.

1.1. Gemeente heeft naar schatting 83 procent van de doelgroep in beeld

De Armoedemonitor brengt de minimahuishoudens in kaart op basis van bestanden van diverse registraties waarin minima voorkomen. Minima die in geen enkele registratie voorkomen, en die dus van geen enkele regeling of voorziening voor inwoners met een laag inkomen gebruikmaken, ontbreken daardoor in de Armoedemonitor. De gemeente heeft deze minima zelf ook niet in beeld (ze maken immers nergens gebruik van).

Met behulp van de KWIZ Index hebben we een schatting gemaakt van de *totale* minimapopulatie in de gemeente. Deze Index is gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en gemeentelijke gebruikscijfers.

Naar schatting hebben 470 huishoudens in de gemeente een inkomen tot 100 procent Wsm en in totaal 700 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is 13 procent van alle huishoudens in de gemeente en dat ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde aandeel minima van 7 procent in gemeenten met maximaal 50.000 inwoners.

De gemeente heeft 583 minima met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld (vanaf paragraaf 1.2 gaan we nader op deze groep in), dat is 83 procent van alle (geschatte) minima. Er zijn 117 minimahuishoudens niet in beeld, omdat deze groep van geen enkele regeling gebruik maakt.

Tabel 1.1.1 Schatting aantal minima tot 120 procent Wsm

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor	Schatting totaal aantal minima
Tot 100%	453	470
Tot 120%	583	700

Tabel 1.1.2 Schatting inkomensbronnen alle minima

Inkomensbron minima tot 120% Wsm	Aantal	Aandeel
Participatiewet	233	33%
AOW	140	20%
WW-ontvangers	50	7%
Arbeidsongeschikten	127	18%
Inkomen uit arbeid	100	14%
Inkomen uit eigen onderneming	50	7%
Totaal	700	100%

In de rest van dit hoofdstuk gaan we in op de minimahuishoudens die de gemeente in beeld heeft: 583 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

1.2. Aantal minimahuishoudens is gedaald

Tussen 1 november 2018 en 31 december 2019 is het aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm dat de gemeente in beeld heeft gedaald van 608 naar 583 huishoudens. Deze 583 huishoudens vormen 11,1 procent van alle huishoudens in de gemeente Doesburg (in 2018 was dit 11,5 procent). Dit aandeel ligt hoger dan het aandeel minimahuishoudens in andere gemeenten tot 50.000 inwoners (gemiddeld 7 procent).

Zowel het aantal huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm is gedaald (van 470 naar 453) als het aantal huishoudens met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm (van 138 naar 130). Net als landelijk is in de gemeente Doesburg het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering afgenomen, van 247 naar 233 huishoudens. De verwachting is overigens wel dat het aantal minimahuishoudens en bijstandsgerechtigden in 2020 zal stijgen als gevolg van de coronacrisis.

In 2019 hebben 233 huishoudens een bijstandsuitkering, dit is 40 procent van de totale minimapopulatie. In andere gemeenten ligt dit aandeel gemiddeld tussen 45 en 50 procent. De gemeente Doesburg heeft iets meer huishoudens met een overig inkomen dan gemiddeld; 39 procent (gemiddeld in andere gemeenten is dit ongeveer 30 procent).

Tabel 1.2.1 Huishoudens naar inkomen in Doesburg

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	470	8,9%	453	8,6%
100% tot 110%	70	1,3%	45	0,9%
110% tot 120%	68	1,3%	85	1,6%
Subtotaal	608	11,5%	583	11,1%
Overig	4.713	89,8%	4.660	88,9%
Totaal	5.253	100%	5.243	100%

Tabel 1.2.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 120% Wsm

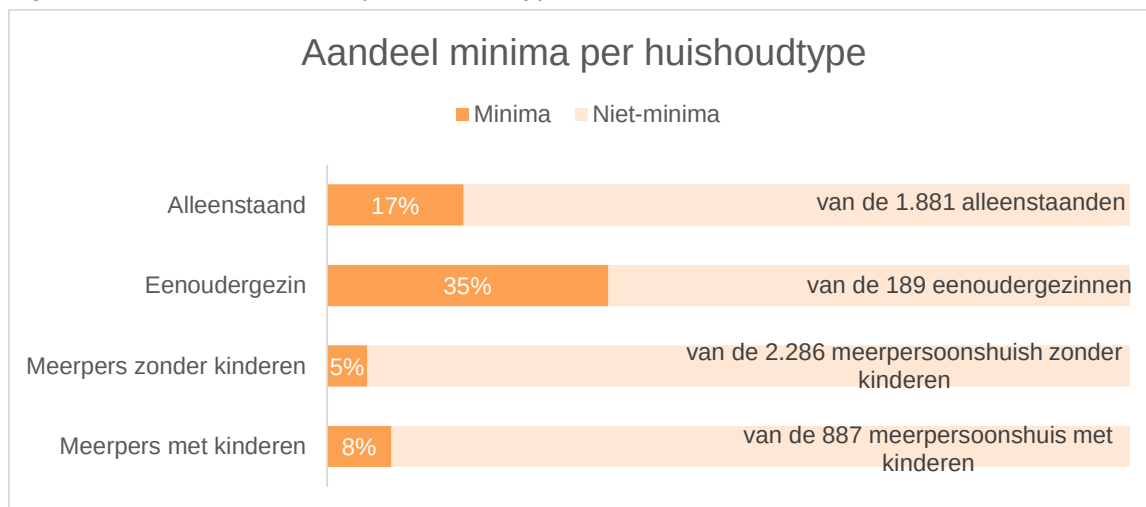
Inkomensbron	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	247	41%	233	40%
AOW	124	20%	121	21%
Ander inkomen	237	39%	229	39%
Totaal	608	100%	583	100%

1.2.2. Toename alleenstaanden, daling aantal minimahuishoudens met kinderen

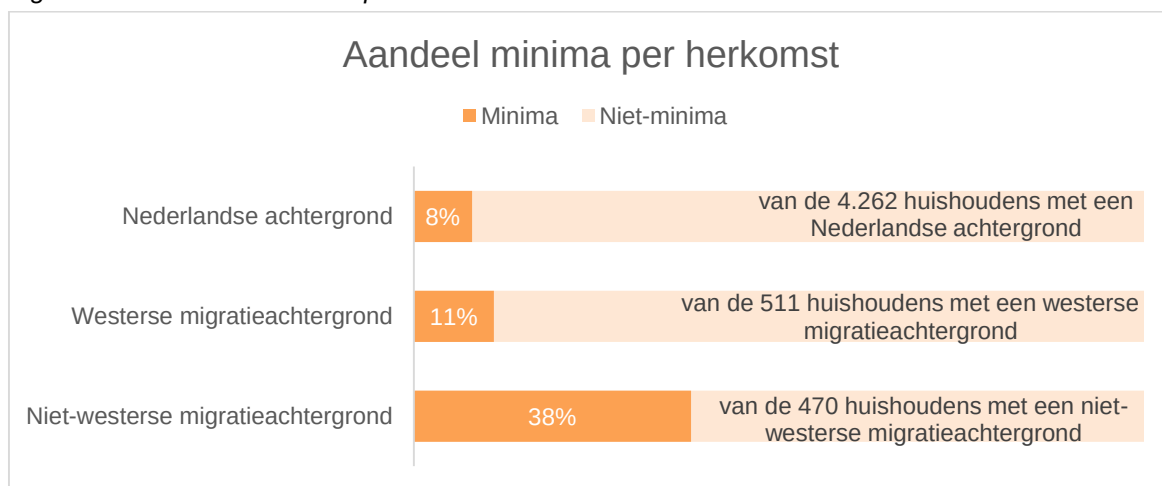
56 procent van alle minimahuishoudens is een alleenstaand huishouden en een kwart van de minimahuishoudens heeft thuiswonende kinderen onder de 18 jaar (142 huishouden, 24 procent). Vergeleken met 2018 is het aandeel alleenstaanden gestegen en het aandeel minimahuishoudens met thuiswonende kinderen licht gedaald.

Bijna de helft (48 procent) van de minimahuishoudens is tussen de 45 jaar en AOW-leeftijd en een op de vijf heeft de AOW-gerechtigde leeftijd. Naar herkomst heeft 59 procent een Nederlandse achtergrond, heeft 31 procent een niet-westerse migratieachtergrond en heeft 10 procent een westerse migratieachtergrond. Het aandeel minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond is ten opzichte van 2018 gestegen (2018: 28 procent). Tenslotte is het aandeel minima het hoogst in het woongebied De Ooi (35 procent), gevolgd door Molenveld (30 procent).

Figuur 1.2.1. Aandeel minima per huishoudtype

Figuur 1.2.2. Aandeel minima per herkomst

Gemiddeld gezien hebben eenoudergezinnen en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker dan andere huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm (zie laatste kolom "Aandeel minima t.o.v. alle huishoudens en figuren 1.2.1 en 1.2.2). Ruim een derde van alle eenoudergezinnen in de gemeente Doesburg heeft een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder alleenstaanden is dit 17 procent. Van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond heeft 38 procent een minimuminkomen, onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is dit 8 procent. Van alle woongebieden is het aandeel minima het hoogst in De Ooi, gevolgd door Molenveld. Van alle huishoudens in De Ooi heeft een op de vijf een minimuminkomen, in Molenveld heeft 16 procent van de huishoudens een minimuminkomen.

Figuur 1.2.3. Aandeel minimahuishoudens per wijk

Verdeling naar kenmerken

In de volgende tabel staat de verdeling naar diverse kenmerken. We vergelijken de minimapopulatie met alle huishoudens in de gemeente om zo per kenmerk het aandeel minima te kunnen weergeven (in de kolom 'Aandeel minima t.o.v. alle huish.').

Tabel 1.2.3 Kenmerken minima, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2018		2019		Aandeel minima t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	
Huishoudtype					
Alleenstaand	319	52%	324	56%	17%
Eenoudergezin	77	13%	67	11%	35%
Meerpers zonder kinderen	127	21%	117	20%	5%
Meerpers met kinderen	85	14%	75	13%	8%
Totaal	608	100%	583	100%	11%
Leeftijdscategorie					
Tot 27 jaar	22	4%	17	3%	15%
27 tot 45 jaar	176	29%	163	28%	17%
45 tot AOW-leeftijd	286	47%	282	48%	13%
AOW-leeftijd	124	20%	121	21%	6%
Totaal	608	100%	583	100%	11%

Categorie	2018		2019		Aandeel minima t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	357	59%	346	59%	8%
Westerse migratieachtergrond	78	13%	58	10%	11%
Niet-westerse migratieachtergrond	173	28%	179	31%	38%
Totaal	608	100%	583	100%	11%
Woongebied					
Beinum	117	19%	118	20%	7%
De Ooi	220	36%	201	35%	20%
De Oude Stad	91	15%	88	15%	6%
Molenveld	180	30%	176	30%	16%
Buitengebied ⁴	-	-	-	-	-
Totaal	608	100%	583	100%	11%

* leeswijzer: van de 583 minimahuishoudens is 56 procent (324 huishoudens) alleenstaand. Afgezet tegen alle alleenstaande huishoudens in de gemeente laat de laatste kolom zien dat 17 procent daarvan een minimuminkomen heeft. Onder eenoudergezinnen is dat 35 procent.

1.3. Ruim driekwart van de minimahuishoudens is langdurig minima

In 2019 behoorden 450 minimahuishoudens (77 procent) tot de langdurige minima (tabel 1.3.1). Dit zijn minima die drie jaar of langer zijn aangewezen op een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm. Ten opzichte van 2018 is het aantal en aandeel langdurige minima gestegen (2018: 431 huishoudens, 71 procent). Gemiddeld zien we in andere gemeenten een aandeel van 65 tot 70 procent van de minimapopulatie dat langdurige minima is. In andere gemeenten zien we ook een stijging van het aantal langdurige minima. Er is relatief weinig nieuwe instroom in de minimapopulatie. Tegelijkertijd komen de huishoudens die tot de minimadoelgroep behoren, moeelijk uit de situatie waardoor ze langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen.

De populatie langdurige minima bestaat voor 40 procent uit huishoudens met een bijstandsuitkering en bijna 60 procent is alleenstaand. Een op de vier langdurige minima heeft de AOW-leeftijd en 59 procent heeft een Nederlandse achtergrond.

Gemiddeld gezien zijn minima met AOW en huishoudens zonder kinderen vaker langdurig op een minimuminkomen aangewezen dan minima met andere kenmerken (zie kolom "Aandeel langdurige minima t.o.v. alle minima).

Tabel 1.3.1 Huishoudens naar langdurigheid in Doesburg

Duur op minimuminkomen	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot en met 1 jaar	38	6%	61	11%
1 tot en 3 jaar	139	23%	72	12%
3 jaar en langer	431	71%	450	77%
Totaal	608	100%	583	100%

⁴ Omdat in het buitengebied geen minima wonen, laten we dit gebied in de rest van de rapportage buiten beschouwing.

Tabel 1.3.2 Kenmerken langdurige minima, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2019		Aandeel langdurige minima t.o.v. alle minima
	Aantal	%	
Inkomensbron			
Participatiewet	181	40%	78%
AOW	111	25%	92%
Ander inkomen	158	35%	69%
Totaal	450	100%	77%
Huishoudtype			
Alleenstaand	260	58%	80%
Eenoudergezin	43	10%	64%
Meerpers zonder kinderen	96	21%	82%
Meerpers met kinderen	51	11%	68%
Totaal	450	100%	77%
Leeftijdscategorie			
27 tot 45 jaar	118	26%	66%
45 tot AOW-leeftijd	221	49%	78%
AOW-leeftijd	111	25%	92%
Totaal	450	100%	77%
Herkomst			
Nederlandse achtergrond	265	59%	77%
Westerse migratieachtergrond	49	11%	84%
Niet-westerse migratieachtergrond	136	30%	76%
Totaal	450	100%	77%

2. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld

In dit hoofdstuk geven we het aantal kinderen tussen 0 en 18 jaar weer dat opgroeit in een minimahuishouden.

2.1. De gemeente heeft 91 procent van de minimakinderen in beeld

In hoofdstuk 1 is een schatting gegeven van alle minimahuishoudens in de gemeente (op basis van de KWIZ Index). In dit hoofdstuk beginnen we met een schatting van alle kinderen tot 18 jaar die opgroeien in een minimahuishouden. Vervolgens gaan we in op de kenmerken van de minimakinderen die de gemeente (op basis van de bestandskoppeling in de Armoedemonitor) daadwerkelijk in beeld heeft.

Naar schatting groeien 180 kinderen tot 18 jaar in de gemeente op in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm en in totaal 285 kinderen in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is 16,1 procent van alle kinderen tot 18 jaar in de gemeente en dat ligt aanzienlijk hoger dan met het gemiddelde aandeel minimakinderen van 8 à 9 procent in gemeenten met maximaal 50.000 inwoners.

De gemeente heeft 259 minimakinderen tot 18 jaar uit huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld (vanaf paragraaf 2.2 gaan we nader op deze groep in), dat is 91 procent van alle (geschatte) minimakinderen. Er zijn 26 minimakinderen niet in beeld, omdat deze groep van geen enkele regeling gebruik maakt. De groep minimakinderen die de gemeente niet in beeld heeft is kleiner dan de groep minimahuishoudens die niet in beeld zijn. Dit komt omdat de kindregelingen over het algemeen een groot deel van de doelgroep bereiken. Hierdoor zijn de minimakinderen beter in beeld.

Schatting aantal minimakinderen tot 120 procent Wsm

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor	Schatting totaal aantal minima
Tot 100%	171	180
Tot 120%	259	285

In de rest van dit hoofdstuk gaan we in op de minimakinderen die de gemeente in beeld heeft.

2.2. Daling aantal minimakinderen

Tussen 1 november 2018 en 31 december 2019 is het aantal minimakinderen dat bij de gemeente in beeld is gedaald van 283 naar 259 kinderen. Dit zijn kinderen tot 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Het totaal aantal *minimahuishoudens* met kinderen tot 18 jaar is ten opzichte van 2018 ook licht gedaald (van 162 huishoudens naar 142 huishoudens). De groep van 259 minimakinderen vormt 14,6 procent van alle kinderen in de gemeente Doesburg. Dit ligt aanzienlijk hoger dan in vergelijkbare gemeenten (gemiddeld 8 à 9 procent).

De daling van het aantal minimakinderen komt door een daling van het aantal minimakinderen in huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm. Deze daling is ook te zien bij de minimahuishoudens tot 100 procent Wsm. Toch blijft dit de grootste groep minimakinderen; 171 kinderen. Het aantal minimakinderen dat opgroeit in een huishouden met een inkomen van net boven de bijstandsnorm is gelijk gebleven. Het aandeel kinderen in een gezin met een bijstandsuitkering is gedaald en het aandeel kinderen uit een gezin met een andersoortig inkomen is juist gestegen. Van de 259 minimakinderen die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm, groeit 39 procent (102 kinderen) op in een huishouden met een bijstandsuitkering en groeit het grootste deel (157 kinderen; 61 procent) op in een huishouden met een andersoortig inkomen.

Tabel 2.2.1 Aantal kinderen in (minima)huishoudens

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	195	10,6%	171	9,7%
100 tot 110%	57	3,1%	4	0,2%
110 tot 120%	31	1,7%	84	4,8%
Totaal tot 120%	283	15,4%	259	14,6%
Overig	1.562	84,6%	1.509	85,4%
Totaal	1.845	100%	1.768	100%

Tabel 2.2.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens, inkomen tot 120% Wsm

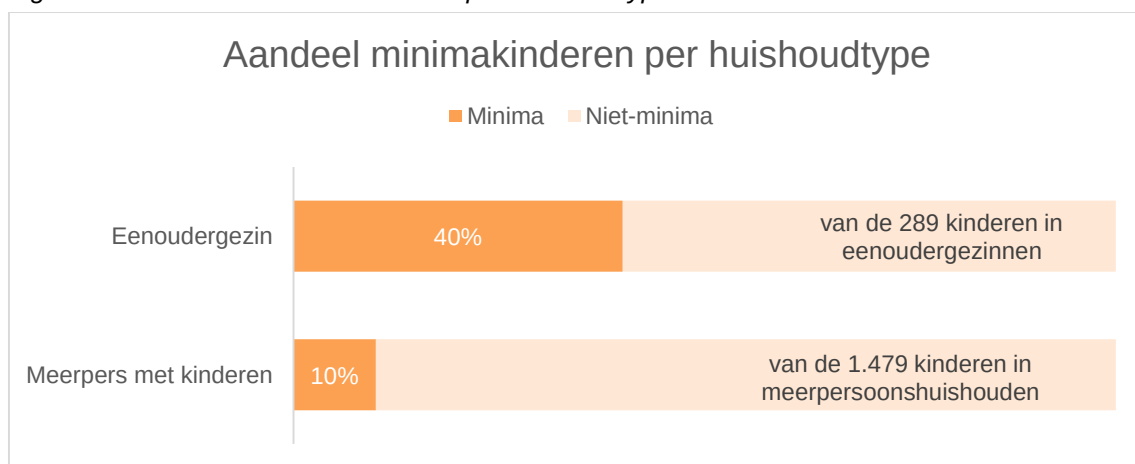
Inkomensbron	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	130	46%	102	39%
Ander inkomen of AOW	148	52%	157	61%
Totaal	283	100%	259	100%

2.3. Stijging aantal kinderen uit huishoudens met niet-westerse migratieachtergrond

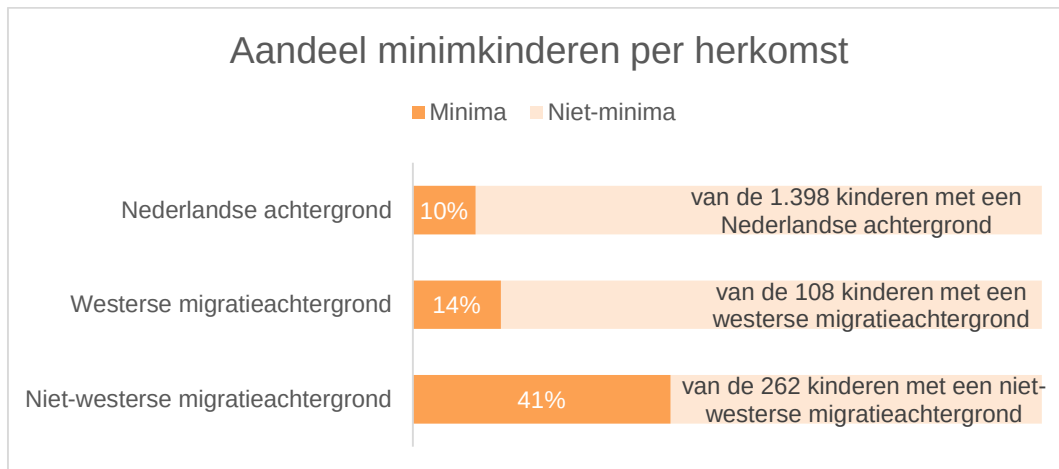
De meeste kinderen (55 procent) wonen in een gezin met twee volwassenen. Dit aandeel is nagenoeg gelijk gebleven aan 2018. 53 procent van de minimakinderen heeft een Nederlandse achtergrond, 41 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond en 6 procent heeft een westerse migratieachtergrond. Het aandeel kinderen met een Nederlandse achtergrond is gedaald (2018: 56 procent) en het aandeel minimakinderen met een niet-westerse migratieachtergrond is juist gestegen (2018: 37 procent). Naar woongebied vinden we de meeste minimakinderen in De Ooi en Molenveld (beide 36 procent).

Kinderen in eenoudergezinnen groeien vier keer zo vaak op in een minimahuishouden als kinderen in een huishouden met twee volwassenen (respectievelijk 40 procent tegenover 10 procent). Met andere woorden: twee op de vijf kinderen in een eenoudergezin groeit op in een minimahuishouden. Ook naar herkomst zijn de verschillen groot: 10 procent van alle kinderen met een Nederlandse achtergrond woont in een minimahuishouden, tegenover 41 procent van alle kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond. Verder hebben kinderen in Molenveld de meeste kans om in armoede op te groeien: 29 procent van alle kinderen in Molenveld woont in een minimahuishouden. In De Ooi is dit 26 procent.

Figuur 2.3.1. Aandeel minimakinderen per huishoudtype

Figuur 2.3.2. Aandeel minimakinderen per herkomst

Figuur 2.3.3. Aandeel minimakinderen per wijk, inkomen tot 120% Wsm

Tabel 2.3.2 Kenmerken minimakinderen, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2018		2019		Aandeel minima t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	
Huishoudtype					
Eenoudergezin	131	46%	116	45%	40%
Meerpers met kinderen	152	54%	143	55%	10%
Totaal	283	100%	259	100%	15%
Leeftijdscategorie					
Tot 4 jaar	36	13%	32	12%	11%
4 tot 12 jaar	130	46%	128	50%	17%
12 tot 18 jaar	117	41%	99	38%	14%
Totaal	283	100%	259	100%	15%
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	159	56%	137	53%	10%
Westerse migratieachtergrond	19	7%	15	6%	14%
Niet-westerse migratieachtergrond	105	37%	107	41%	41%
Totaal	283	100%	259	100%	15%
Woongebied					
Beinum	68	24%	67	26%	8%
De Ooi	106	37%	92	36%	26%
De Oude Stad	11	4%	6	2%	2%
Molenveld	98	35%	94	36%	29%
Totaal	283	100%	259	100%	15%

2.4. Een op de drie minimakinderen tot 18 jaar krijgt hulp vanuit de Jeugdwet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Bijvoorbeeld hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren. De voorzieningen vanuit de Jeugdwet lopen dan ook zeer uiteen, van ambulante hulp en dagbehandeling tot jeugdbescherming en verblijf.

In 2019 hebben 326 kinderen tot 18 jaar een voorziening vanuit de Jeugdwet (JW) gekregen, dat is 18 procent van alle kinderen in de gemeente Doesburg. De meeste kinderen krijgen een vorm van ambulante jeugdhulp (190 kinderen), gevolgd door jeugd-GGZ (163 kinderen).

Van alle minimakinderen krijgen 82 kinderen hulp vanuit de Jeugdwet; dat is 32 procent van alle minimakinderen. Daarvan woont twee derde in een eenoudergezin en de andere 35 procent woont in een huishouden met twee ouders. 65 procent van de minimakinderen die in de Jeugdwet zitten heeft een Nederlandse achtergrond en 35 procent heeft een migratieachtergrond. Ook onder minimakinderen zijn ambulante jeugdhulp (49 kinderen) en jeugd-GGZ (38 kinderen) de meest voorkomende vormen van jeugdhulp.

Minimakinderen in eenoudergezinnen en minimakinderen met een Nederlandse achtergrond hebben vaker een voorziening vanuit de Jeugdwet dan minimakinderen met andere kenmerken (respectievelijk 46 procent en 39 procent) (zie laatste kolom "Aandeel minimakinderen in JW t.o.v. alle minimakinderen").

De 82 minimakinderen in de Jeugdwet wonen in 61 huishoudens. Dit betekent dat in 43 procent van alle minimahuishoudens een of meerdere kinderen in de Jeugdwet zit. Bij andere gemeenten is dit gemiddeld 20 tot 25 procent van de minimahuishoudens.

Tabel 2.4.1 Aantal kinderen in Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2018		2019		Aandeel Jeugdwet
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	
Minimakinderen ⁵	53	17%	82	25%	32%
Overige kinderen	256	83%	244	75%	16%
Totaal	309	100%	326	100%	18%

Tabel 2.4.2 Gebruik Jeugdwet naar soort voorziening 2019

Soort	Alle kinderen tot 18 jaar		Minimakinderen tot 18 jaar	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Met verblijf	20	6%	6	7%
Ambulant	190	58%	49	60%
Jeugd GGZ	163	50%	38	46%
Overig	72	22%	30	37%
Totaal	326	100%	82	100%

Tabel 2.4.3 Aantal huishoudens in Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2018		2019		Aandeel Jeugdwet
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	
Minimahuishoudens	47	16%	61	22%	43%
Overige huishoudens	245	84%	221	78%	24%
Totaal	292	100%	282	100%	26%

Tabel 2.4.4 Kenmerken kinderen in de Jeugdwet, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2019		Aandeel minimakinderen in JW t.o.v. alle minimakinderen
	Aantal	Aandeel	
Inkomensbron			
Participatiewet	33	40%	32%
Ander inkomen	49	60%	31%
Totaal	82	100%	32%
Huishoudtype			
Eenoudergezin	53	65%	46%
Meerpers met kinderen	29	35%	20%
Totaal	82	100%	32%
Leeftijdscategorie			
Tot 12 jaar	50	61%	31%
12 tot 18 jaar	32	39%	32%
Totaal	82	100%	32%
Herkomst			
Nederlandse achtergrond	53	65%	39%
Migratieachtergrond	29	35%	24%
Totaal	82	100%	32%

⁵ In 2018 was de inkomensgrens 110 procent Wsm en in 2019 is de inkomensgrens 120 procent Wsm.

3. Kenmerken naar wijk

In dit hoofdstuk geven we een aantal kenmerken per wijk weer. Uit de Armoedemonitor blijkt dat de verschillen per wijk groot zijn.

In de wijk Molenveld wonen relatief gezien meer kinderen tot 18 jaar die opgroeien in een minimahuishouden dan in de andere wijken (respectievelijk 29 procent van alle kinderen in de wijk) en vaker dan het gemiddelde in de gemeente Doesburg (15 procent van alle kinderen in de gemeente). In de wijk Beijnum wonen gemiddeld 2,1 kinderen per minimagezin. Dit is meer dan in de andere wijken. In de wijken De Ooi en Molenveld wonen gemiddeld 1,7 kinderen per minimagezin. Van alle minimakinderen in de wijk De Ooi krijgt 35 procent hulp vanuit de Jeugdwet, dit is vaker dan in de andere wijken.

Relatief gezien hebben huishoudens in de wijk De Ooi vaker een inkomen tot 120 procent Wsm dan in de andere wijken en vaker dan het gemiddelde in de gemeente Doesburg (11 procent). Van alle huishoudens in de wijk De Ooi heeft 20 procent een minimuminkomen. Van de 201 minimahuishoudens in de wijk De Ooi heeft 42 procent een bijstandsuitkering. Daarnaast heeft 37 procent van alle minimahuishoudens in deze wijk een of meerdere voorzieningen vanuit de Wmo. Dit aandeel is iets hoger dan in de andere wijken in de gemeente Doesburg.

In de wijk De Oude Stad vinden we (zowel absoluut als relatief) minder minimahuishoudens en minder kinderen die opgroeien in een minimahuishouden dan in de andere wijken.

Tabel 3.1.1 Kenmerken per wijk naar huishoudinkomen, gemeente Doesburg

Categorie	Beinum	De Ooi	De Oude Stad	Molenveld	Totaal gemeente
% minimakinderen per wijk in beeld	8%	26%	2%	29%	15%
Aantal minima kinderen in beeld	67	92	6	94	259
Aantal minimagezinnen in beeld	32	53	3	54	142
Gemiddeld aantal kinderen tot 18 jaar per minimagezin	2,1	1,7	2,0	1,7	1,8
% minimakinderen met Jeugdwet	31%	35%	-% ⁶	26%	32%
% minima per wijk in beeld	7%	20%	6%	16%	11%
Aantal minima	118	201	88	176	583
% minima met bijstand	42%	42%	42%	36%	40%
% minima met Wmo	31%	37%	36%	35%	36%

⁶ In de wijk De Oude Stad ligt het aantal kinderen met Jeugdwet laag. In verband met hun privacy geven we hier geen informatie over weer.

4. Minimaregelingen

In dit hoofdstuk geven we het gebruik en bereik weer van de verschillende minimaregelingen. Het gebruik is gemeten over het gehele jaar 2019. Het bereik is het gebruik van de regeling afgezet tegen de totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft). Het bereik wordt vergeleken met het bereik in voorgaande jaren en met dat in andere gemeenten.

4.1. Bereik minimaregelingen

- In 2019 hebben 342 huishoudens gebruikgemaakt van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Dit betekent dat 73 procent van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Het bereik is iets gedaald ten opzichte van het bereik in 2018 (80 procent). Het gemiddelde bereik in andere gemeenten ligt tussen 70 en 75 procent.
- Het gebruik van de bijzondere bijstand is de laatste jaren redelijk stabiel. In 2019 hebben 189 huishoudens gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand, een bereik van 27 procent onder de totale doelgroep. Van de 189 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de bijzondere bijstand hebben 136 huishoudens alleen een verstrekking voor bewindvoeringskosten gekregen, en verder geen andere verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand. Het bereik van de bijzondere bijstand in de gemeente Doesburg ligt in lijn met het gemiddelde bereik in andere gemeenten (ongeveer 25 procent).
- In de periode 2016 – 2019 is het bereik van de individuele inkomenstoelage gedaald van 78 procent naar 52 procent. Ook het aantal gebruikers is afgenomen. Dit terwijl het aantal langdurige minima wel is gestegen. Het bereik in de gemeente Doesburg ligt nog wel in lijn met het gemiddelde bereik van 50 procent in andere gemeenten.
- In 2019 hebben 278 huishoudens een verzekering afgesloten via de collectieve zorgverzekering. In 2016 waren dit 205 huishoudens. Van deze 278 huishoudens zijn er 121 huishoudens die gebruikmaken van GarantVerzorgd1 of GarantVerzorgd2. Dit zijn de pakketten met een inkomensgrens tot 110 procent Wsm. Het gebruik neemt sinds 2016 telkens af (2016: 165 huishoudens, 2018: 138 huishoudens). Ook het bereik neemt af; in 2016 was het bereik 29 procent van de doelgroep, in 2019 is dit 21 procent. Het grootste deel van de gebruikers van de collectieve zorgverzekering maken gebruik van het pakket GarantVerzorgd3. Het pakket dat toegankelijk is voor huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm en waarin het eigen risico wordt vergoed, is in 2019 door 160 huishoudens gebruikt. Dit gebruik is in de periode 2016 – 2019 juist aanzienlijk gestegen; van 40 huishoudens in 2016 naar 160 huishoudens in 2019. Het bereik van alle huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering is 28 procent van de doelgroep (doelgroep: alle huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm).
- Het aantal kinderen dat gebruik heeft gemaakt van het Jeugdfonds is in de periode 2016 – 2019 gestegen van 84 kinderen naar 114 kinderen. In 2019 is dit een bereik van 40 procent van de doelgroep. In andere gemeenten bereikt het Jeugdfonds gemiddeld tussen de 35 en 40 procent van de doelgroep.
- In 2019 hebben 268 kinderen gebruikgemaakt van Stichting Leergeld, in 2018 waren dit 227 kinderen.
- In 2019 hebben 496 huishoudens gebruikgemaakt van de tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten; 664 personen. Ten opzichte van 2018 is het gebruik nagenoeg gelijk gebleven⁷.

⁷ In 2018 heeft de gemeente een beredeneerde schatting gedaan van de doelgroep. In 2019 is de doelgroep onbekend. Hierdoor kan het bereik van de regeling niet worden berekend.

Gebruik en bereik regelingen

Tabel 4.1.1 Gebruik en bereik regelingen 2016, 2018 en 2019

Regeling	2016	2018	2019
Kwijtschelding			
Doelgroep	519	470	470
Gebruik	381	374	342
Bereik	73%	80%	73%
Bijzondere bijstand			
Doelgroep	628	608	700
Gebruik	199	202	189
Bereik	32%	33%	27%
Individuele inkomenstoeslag			
Doelgroep	250	303	357
Gebruik	198	200	186
Bereik	78%	66%	52%
Collectieve zorgverzekering			
<i>Pakketten tot 110% Wsm (GV1, GV2)</i>			
Doelgroep	563	540	575
Gebruik	165	138	121
Bereik	29%	26%	21%
<i>Alle pakketten tot 130% Wsm (GV1, GV2, GV3)</i>			
Doelgroep	⁸	-	1.000 ⁹
Gebruik	205	261	278
Bereik	-	-	28%
Jeugdfonds Sport en Cultuur			
Doelgroep kinderen 0 tot 18 jaar	230	247	285
Gebruik	84	95	114
Bereik	36%	38%	40%
Stichting Leergeld			
Doelgroep kinderen 0 tot 18 jaar	-	283	¹⁰
Gebruik	-	227	268
Bereik	-	80%	-
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten			
Doelgroep (schatting)	Nb.	575	Nb. ¹¹
Gebruik huishoudens	352	509	496
Bereik	-	89%	

⁸ De doelgroep tot 130 procent Wsm is voor 2016 en 2018 niet berekend in de vorige onderzoeken. Deze doelgroep kunnen we in dit rapport daarom ook niet weergeven.

⁹ Met behulp van de KWIZ Index hebben we de doelgroep met een inkomen tot 130 procent Wsm geschat.

¹⁰ De doelgroep voor Stichting Leergeld bestaat uit kinderen tussen de 4 en 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Echter zijn er ook verstrekkingen gedaan aan kinderen die buiten de doelgroep vallen. Hierdoor kan de doelgroep en het bereik niet worden weergegeven.

¹¹ In 2018 heeft de gemeente een beredeneerde schatting gedaan van de doelgroep. In 2019 is de doelgroep onbekend. Hierdoor kan het bereik van de regeling niet worden berekend.

4.2. Cumulatief gebruik

Minimahuishoudens kunnen in totaal van zeven regelingen gebruikmaken (zie tabel 3.1.1). Vijf daarvan zijn bedoeld voor volwassenen en twee regelingen zijn uitsluitend gericht op kinderen. In onderstaande tabel we weer van hoeveel regelingen minima gebruikmaken. Daarbij kijken we zowel naar het totaal van zeven regelingen, als apart naar het gebruik van de vijf regelingen voor volwassenen en het gebruik van de twee regelingen voor kinderen (uiteeraard gaat het daarbij alleen om minimagezinnen met kinderen).

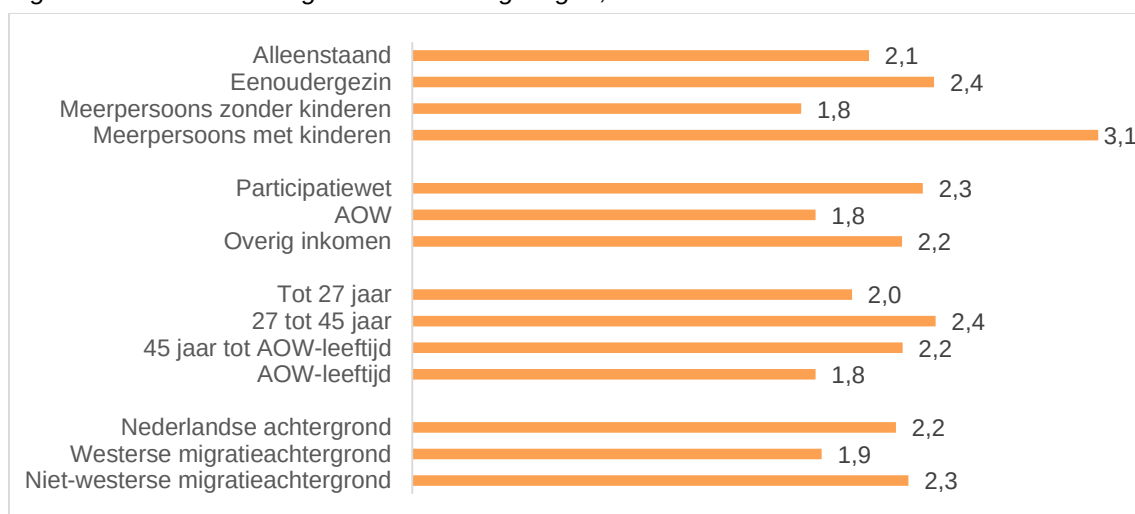
Van de 700 minimahuishoudens in de gemeente maakt 22 procent van geen enkele regeling gebruik. Dat zijn 156 huishoudens (inclusief de huishoudens die niet in beeld zijn). De meeste huishoudens maken gebruik van twee regelingen. Er zijn 75 huishoudens die van vier of meer regelingen gebruikmaken. Kijken we specifiek naar de regelingen voor volwassenen, dan zien we dat ook daar een grote groep huishoudens van meerdere regelingen gebruikmaakt. 41 procent van de minimahuishoudens met kinderen maakt van geen enkele regeling voor kinderen gebruik.

Tabel 4.2.1 Cumulatief gebruik minimaregelingen, minimahuishoudens tot 120% Wsm

Aantal regelingen	Alle 7 regelingen		5 reg. volwassenen		2 reg. kinderen	
	Aantal huish.	%	Aantal huish.	%	Aantal huish.	%
0	156	22%	180	26%	66	41%
1	133	19%	146	21%	37	23%
2	203	29%	196	28%	57	36%
3	133	19%	133	19%		
4	48	7%	41	6%		
5	20	3%	4	0%		
6	6	1%				
7	1	0%				
Totaal	700	100%	700	100%	160	100%
Gemiddeld per huishouden	2,2 regeling per huishouden		1,9 regeling per huishouden		1,1 regeling per gezin	

Bijstandsgerechtigden, meerpersoonshuishoudens met kinderen en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken van meer regelingen gebruik dan gemiddeld. Huishoudens met een AOW-uitkering en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen maken relatief weinig gebruik van de beschikbare regelingen. Bij de meeste andere gemeenten zien we deze verschillen binnen de doelgroep ook.

Figuur 4.2.1. Gemiddeld gebruik zeven regelingen, inkomen tot 120% Wsm

4.3. Kenmerken gebruikers per regeling

Hieronder volgen per regeling de kenmerken van de gebruikers. In bijlage 5 is een tabel opgenomen met de verdeling van bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden die gebruik hebben gemaakt van de regeling.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en het onderhoudsrecht graven. De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen op of rond het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum¹². In 2019 hebben 342 huishoudens kwijtschelding toegekend gekregen. Hiervan ontvangen 144 een bijstandsuitkering. De kenmerken van de 342 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen zijn als volgt:

- Alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens met kinderen maken vaker gebruik van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen dan eenoudergezinnen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken het vaakst gebruik van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Doesburg is erop gericht om mensen met een inkomen tot 120 procent Wsm die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. Om recht te hebben op de bijzondere bijstand mag men geen vermogen hebben, tenzij het vermogen in een eigen woning zit. Voor de kosten voor levensonderhoud en woonkosten geldt een inkomensgrens van 100 procent Wsm. In 2019 hebben 189 huishoudens een verstrekking vanuit de bijzondere bijstand gekregen. Hiervan hebben 136 huishoudens alleen een verstrekking voor de kosten van de bewindvoering gekregen en verder geen andere verstrekking vanuit de bijzondere bijstand. Van de 189 huishoudens ontvangen 80 huishoudens een bijstandsuitkering.

Tabel 4.3.1 Aantal verstrekkingen en huishoudens bijzondere bijstand

Soort bijzondere bijstand	Verstrekkingen		Huishoudens	
Bewindvoering	1.384	90%	136	72%
Rechtsbijstand advocaatkosten	28	2%	24	13%
Woonkosten	49	3%	23	12%
Overig	75	5%	6	3%
Totaal	1.536	100%	189	100%

De kenmerken van alle 189 huishoudens die gebruikmaken van de bijzondere bijstand zijn als volgt:

- Huishoudens met een overig inkomen, anders dan een bijstandsuitkering en een AOW-uitkering, maken het vaakst gebruik van de bijzondere bijstand;
- Alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens met kinderen maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan de andere huishoudtypen;
- Huishoudens met een Nederlandse achtergrond maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan huishoudens met een andere achtergrond.

Individuele inkomensvoet

De individuele inkomensvoet is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In de gemeente Doesburg behoort iedereen tussen de 21 jaar en pensioengerechtigde leeftijd, die gedurende drie jaar een inkomen heeft tot 110 procent Wsm, tot de doelgroep. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat er geen zicht is op inkomensverbetering. Er hebben 186 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomensvoet. Hiervan hebben 121 huishoudens een

¹² De inkomensgrens van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen is wettelijk vastgelegd en is 100 procent Wsm.

bijstandsuitkering. De kenmerken van de 186 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de toeslag zijn als volgt:

- Bijstandsgerechtigden maken vaker gebruik van de individuele inkomenstoelage dan huishoudens met een andersoortig inkomen;
- Alleenstaanden maken het vaakst gebruik van de individuele inkomenstoelage. Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen blijven wat achter in het gebruik;
- Huishoudens met een Nederlandse achtergrond maken vaker gebruik van deze regeling dan huishoudens met een andere achtergrond.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente biedt minima de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve aanvullende zorgverzekering van Menzis. Ze krijgen korting op de premie en profiteren van extra vergoedingen voor zorgkosten. Daarnaast krijgen ze een gemeentelijke bijdrage voor de aanvullende verzekering. De deelnemers kunnen kiezen uit drie aanvullende pakketten: GarantVerzorgd 1, GarantVerzorgd 2 en GarantVerzorgd 3. Om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering mag het huishoudinkomen voor pakket GarantVerzorgd 1 en 2 niet hoger zijn dan 110 procent Wsm. Voor het meest uitgebreide pakket (GarantVerzorgd 3) mag het huishoudinkomen niet hoger dan 130 procent Wsm zijn.

In 2019 hebben 336 personen een verzekering afgesloten via de collectieve zorgverzekering, dit zijn 278 huishoudens. Hiervan ontvangen 79 huishoudens een bijstandsuitkering. Van deze 336 personen die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering, maken 150 personen gebruik van pakket GV 1 of GV 2 en hebben dus maximaal een inkomen tot 110 procent Wsm. Daarnaast hebben 186 personen (verdeeld over 160 huishoudens) het pakket GV 3 afgesloten. Dit pakket heeft een inkomensgrens tot 130 procent Wsm. 86 huishoudens die dit pakket gebruiken hebben een inkomen tot 100 procent Wsm. Er zijn 4 huishoudens die in 2019 meerdere pakketten hebben afgesloten.

Tabel 4.3.2 Gebruik per pakket collectieve zorgverzekering

Pakket	2016	2018	2019
GarantVerzorgd 1			90
GarantVerzorgd 2	165 ¹³	138	32
GarantVerzorgd 3	40	125	160
Totaal	205	261	278

De kenmerken van de 121 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de collectieve zorgverzekering (pakketten tot 110 procent Wsm) zijn:

- Huishoudens met een AOW-uitkering en huishoudens met een overig inkomen (anders dan een bijstandsuitkering) gebruiken de collectieve zorgverzekering het vaakst;
- Eenoudergezinnen blijven wat achter in het gebruik. Tussen de andere huishoudtypen is het verschil nihil;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van de collectieve zorgverzekering dan huishoudens met een andere achtergrond;

De kenmerken van de huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering GarantVerzorgd 3 zijn als volgt:

- Ruim de helft van de gebruikers van pakket GV 3 ontvangt een bijstandsuitkering en heeft dus een inkomen tot 100 procent Wsm;
- Onder de gebruikers van GV 3 bevinden zich verder relatief veel AOW'ers, alleenstaanden en huishoudens met een Nederlandse achtergrond.

De helft van de huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering, maken ook gebruik van één of meerdere Wmo-voorzieningen. Bijna 60 procent van de huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering, heeft het meest uitgebreide pakket (GarantVerzorgd 3) afgesloten.

¹³ In 2016 en 2018 kan het aantal gebruikers van GV 1 of GV 2 niet verder worden gespecificeerd. Alleen het gebruik van één van de twee pakketten kan worden weergegeven.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

Met behulp van het Jeugdfonds Sport en Cultuur krijgen minimakinderen de kans om mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten. Het fonds betaalt de contributie en eventuele attributen die nodig zijn. Het fonds is bedoeld voor kinderen tot 18 jaar waarvan het huishoudinkomen niet hoger is dan 120 procent Wsm. In totaal hebben 114 kinderen gebruikgemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, waarvan 102 voor sport en 13 kinderen voor cultuur. Deze 114 kinderen wonen in 80 huishoudens.

De kenmerken van alle 114 kinderen die gebruik hebben gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur zijn als volgt:

- Kinderen uit een huishouden met een overig inkomen maken vaker gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur dan kinderen uit een huishouden met een bijstandsuitkering;
- Kinderen uit meerpersoonshuishoudens maken vaker gebruik van het Jeugdfonds dan kinderen uit eenoudergezinnen;
- Kinderen met een Nederlandse achtergrond maken het vaakst gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Stichting Leergeld

Via Stichting Leergeld kunnen kinderen van 0 tot 18 jaar in de gemeente Doesburg deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten waar anders geen geld voor zou zijn. Het gaat hierbij om activiteiten zoals schoolreisjes, muziekles en sporten. In totaal hebben 947 kinderen gebruikgemaakt van Stichting Leergeld. Deze 947 kinderen wonen in 517 huishoudens, dit betekent dat in deze huishoudens gemiddeld 1,8 kinderen gebruikmaken van stichting Leergeld:

- Kinderen die opgroeien in een huishouden met een overig inkomen maken vaker gebruik van Stichting Leergeld dan kinderen uit minimahuishoudens met een bijstandsuitkering;
- Kinderen uit meerpersoonshuishoudens maken vaker gebruik van Stichting Leergeld dan kinderen die opgroeien in een eenoudergezin;
- Kinderen met een Nederlandse achtergrond maken het vaakst gebruik van Stichting Leergeld.

Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Minima die een chronische ziekte of beperking hebben en daardoor ook hoge zorgkosten, kunnen een financiële tegemoetkoming van de gemeente krijgen. In 2019 bedraagt deze tegemoetkoming € 200. De inkomensgrens van deze regeling is 130 procent Wsm en er wordt geen vermogenstoets gedaan. Dat betekent dat, in tegenstelling tot andere regelingen, ook minima met een hoger vermogen dan toegestaan in de Participatiewet, gebruik kunnen maken van de tegemoetkoming. Zoals ouderen met een eigen huis. In 496 verschillende huishoudens hebben een of meerdere personen gebruikgemaakt van de tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. In totaal gaat om 664 personen die gebruik hebben gemaakt van deze regeling.

- Meer dan de helft van de gebruikers van de tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten heeft een AOW-uitkering;
- De helft van de gebruikers is alleenstaand en 13 procent van de huishoudens die deze tegemoetkoming krijgen heeft thuiswonende kinderen;
- Driekwart van de huishoudens heeft een Nederlandse achtergrond;
- 60 procent van alle huishoudens waar een of meer personen de tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten heeft gekregen, heeft van geen enkele andere minimaregeling gebruikgemaakt;
- Bijna de helft (45 procent) van de huishoudens die gebruik heeft gemaakt van de tegemoetkoming, kreeg in 2019 ook ondersteuning vanuit de Wmo.

Tabel 4.3.3 Kenmerken gebruikers tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Kenmerken op huishoudniveau	Alle gebruikers		Alleen tegemoetkoming gebruikt	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Inkomensbron				
Participatiewet	64	13%	5	2%
AOW	263	53%	209	69%
Ander inkomen	169	34%	86	29%
Totaal	496	100%	300	100%
Huishoudtype				
Alleenstaand	246	49%	141	47%
Eenoudergezin	19	4%	4	1%
Meerpers zonder kinderen	187	38%	144	48%
Meerpers met kinderen	44	9%	11	4%
Totaal	496	100%	300	100%
Leeftijdscategorie				
27 tot 45 jaar	57	12%	14	4%
45 tot AOW-leeftijd	176	35%	77	26%
AOW-leeftijd	263	53%	209	70%
Totaal	496	100%	300	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	372	75%	251	84%
Westerse migratieachtergrond	40	8%	25	8%
Niet-westerse migratieachtergrond	84	17%	24	8%
Totaal	496	100%	300	100%
Woongebied				
Beinum	103	21%	58	19%
De Ooi	153	31%	84	28%
De Oude Stad	85	17%	60	20%
Molenveld	155	31%	98	33%
Totaal	496	100%	300	100%
Overlap				
Wmo	223	45%	134	45%
Collectieve zorgverzekering	63	13%	-	-

5. Wmo en schuldhulpverlening

5.1. Ruim een op de drie minimahuishoudens maakt gebruik van de Wmo

In 2019 maakten 961 huishoudens gebruik van één of meerdere Wmo-voorzieningen, 18 procent van alle huishoudens in de gemeente Doesburg. Dat is een forse stijging ten opzichte van 2016 (637 huishoudens) en 2018 (620 huishoudens). Van de 961 huishoudens hebben 207 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit houdt in dat 36 procent van alle minimahuishoudens in de gemeente een Wmo-voorziening heeft. Bij andere gemeenten zien we dat gemiddeld 20 à 25 procent van de minimahuishoudens gebruikmaakt van de Wmo. In hoofdstuk 3 zagen we al een hoog gebruik van de regeling Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten.

Gemiddeld gezien maken minimahuishoudens vaker gebruik van een Wmo-voorziening dan huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm; 16 procent van de huishoudens met een hoger inkomen maakt gebruik van een Wmo-voorziening.

Van de 207 minimahuishoudens met een Wmo-voorziening is twee derde een huishouden zonder kinderen en een derde heeft wel thuiswonende kinderen onder de 18 jaar. Ten opzichte van 2016 en 2018 is het aandeel huishoudens met thuiswonende kinderen met een Wmo-voorziening aanzienlijk gestegen (2016: 17 procent, 2017: 14 procent). Het merendeel van de minimahuishoudens met Wmo (69 procent) heeft een Nederlandse achtergrond, 36 procent woont in De Ooi.

Tabel 5.1.1 Inkomensverdeling Wmo-gebruikers

Wmo	2016		2018		2019		Aandeel Wmo t.o.v. alle huishoudens
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Minimahuishoudens ¹⁴	144	23%	138	22%	207	22%	36%
Overige huishoudens	493	77%	482	78%	754	78%	16%
Totaal	637	100%	620	100%	961	100%	18%

Tabel 5.1.2 Kenmerken minimahuishoudens met Wmo

Categorie	2016	2018	2019	
			Aantal	%
Inkomensbron				
Participatiewet	27%	32%	152	74%
AOW	45%	38%	11	5%
Overig	27%	30%	44	21%
Totaal	100%	100%	207	100%
Huishoudtype				
Huishoudens zonder kinderen	83%	86%	140	68%
Huishoudens met kinderen	17%	14%	67	32%
Totaal	100%	100%	207	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 45 jaar	21%	21%	65	31%
45 tot AOW-leeftijd	33%	41%	84	41%
AOW-leeftijd	46%	38%	58	28%
Totaal	100%	100%	207	100%

¹⁴ In 2016 en 2018 was de inkomensgrens 110 procent Wsm en in 2019 is de inkomensgrens 120 procent Wsm.

Categorie	2016	2018	2019	
			Aantal	%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	68%	67%	143	69%
Westerse migratieachtergrond	10%	11%	19	9%
Niet-westerse migratieachtergrond	2%	22%	45	22%
Totaal	100%	100%	207	100%
Wijk				
Beinum	14%	12%	37	18%
De Ooi	38%	38%	76	36%
De Oude Stad	16%	16%	32	16%
Molenveld	32%	32%	62	30%
Totaal	100%	100%	207	100%

De meeste minimahuishoudens (106 huishoudens) die in 2019 gebruik hebben gemaakt van één of meerdere Wmo voorzieningen, kregen hulp bij het huishouden. Daarnaast kregen 71 minimahuishoudens (eveneens) individuele begeleiding. In tabel 5.1.3 staat per categorie het aantal huishoudens dat gebruik heeft gemaakt van de Wmo-voorziening¹⁵.

Tabel 5.1.3 Gebruik Wmo in 2019 naar categorie, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	Huishoudens		Aantal verstrekkingen
	Aantal	%	
Hulp bij het huishouden	106	51%	1.175
Begeleiding	71	34%	524
Vervoersvoorziening	39	19%	383
Rolstoelvoorziening	16	8%	285
Woonvoorziening	15	7%	280
Verblijf	1	1%	2

¹⁵ Een persoon kan van meerdere Wmo-voorzieningen gebruikmaken. Daarom telt het aantal huishoudens niet op tot de 207 minimahuishoudens die eerder in dit hoofdstuk zijn genoemd.

5.2. Aantal minimahuishoudens met schulddienstverlening is gedaald

Schulddienstverlening (SDV) is bedoeld voor inwoners die zelf hun problematische schulden niet meer kunnen oplossen. Het belangrijkste onderdeel van schulddienstverlening betreft een minnelijke schuldregeling. Wanneer een minnelijk traject niet mogelijk is kan een aanvraag worden gedaan voor toelating tot de WSNP (het wettelijk traject).

In 2019 hebben 74 huishoudens een vorm van schulddienstverlening gekregen. Hiervan hebben 41 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit betekent dat 7,0 procent van alle minimahuishoudens een vorm van schulddienstverlening heeft gekregen. Bij andere gemeenten is dit ongeveer 10 procent. Gemiddeld gezien kregen minimahuishoudens vaker een vorm van schulddienstverlening dan huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm: van alle huishoudens met een hoger inkomen kreeg 0,7 procent hulp bij schulden. Het aantal huishoudens met een vorm van schulddienstverlening is aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2016 (109 huishoudens) en 2018 (137 huishoudens). Ook het aantal minimahuishoudens die hulp kregen is ten opzichte van 2016 (55 huishoudens) en 2018 (80 huishoudens) gedaald.

32 procent van de minimahuishoudens die in 2019 in een schulddienstverleningstraject zat heeft thuiswonende kinderen en twee derde is een huishouden met een Nederlandse achtergrond. Daarnaast heeft 31 procent een bijstandsuitkering. Dit aandeel is sterk gedaald van 56 procent in 2016 naar 31 procent in 2019.

Tabel 5.2.1 Inkomensverdeling SDV-gebruikers

SDV	2016		2018		2019		Aandeel SDV t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Minimahuishoudens ¹⁶	55	50%	80	58%	41	55%	7,0%
Overige huishoudens	54	50%	57	42%	33	45%	0,7%
Totaal	109	100%	137	100%	74¹⁷	100%	1,4%

Tabel 5.2.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 110% Wsm met SDV

Categorie	2016	2018	2019	
			Aantal	%
Inkomensbron				
Participatiewet	56%	39%	64	31%
Andere inkomensbron en AOW	44%	61%	143	69%
Totaal	100%	100%	207	100%
Huishoudtype				
Huishoudens zonder kinderen	58%	55%	140	68%
Huishoudens met kinderen	42%	45%	67	32%
Totaal	100%	100%	207	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	58%	65%	143	69%
Migratieachtergrond	32%	35%	64	31%
Totaal	100%	100%	207	100%
Wijk				
Beinum en de Oude Stad	29%	36%	70	34%
De Ooi	38%	35%	75	36%
Molenveld	33%	29%	62	30%
Totaal	100%	100%	207	100%

¹⁶ In 2018 was de inkomensgrens 110 procent Wsm en in 2019 is de inkomensgrens 120 procent Wsm.

¹⁷ In 2016 en 2018 is het gebruik van de WSNP ook meegenomen. Dit ontbreekt in 2019.

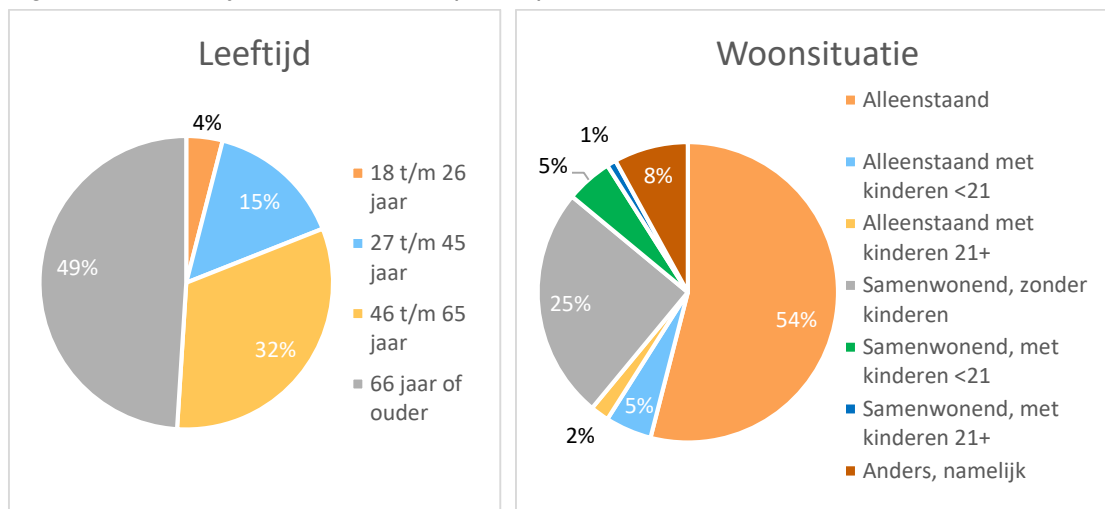
6. Enquête: kenmerken respondenten

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de kenmerken van respondenten.

De helft van de respondenten is 66 jaar of ouder en woont alleen

Van de respondenten is 49 procent 66 jaar of ouder. Een derde is tussen de 46 en 66 jaar oud. Iets meer dan de helft woont alleen, 10 procent woont met thuiswonende kinderen onder de 21 jaar.

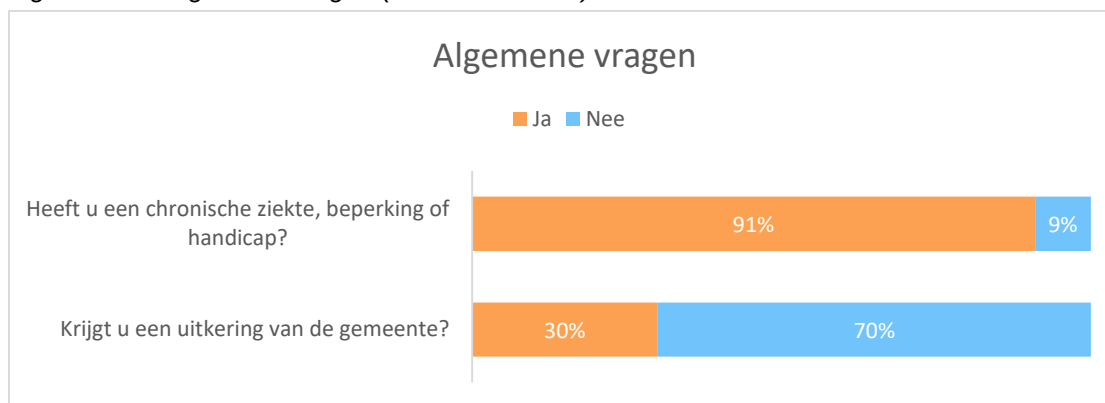
Figuur 6.1.1. Leeftijd en woonsituatie (N=216)

De meeste respondenten hebben een chronische ziekte of beperking

Het overgrote deel (91 procent) van de respondenten heeft een chronische ziekte, beperking of handicap. Logischerwijs hebben met name 66-plussers een chronische ziekte of beperking. Iets minder dan een derde van alle respondenten heeft een uitkering van de gemeente.

Figuur 6.1.2. Algemene vragen (N=208 & N=188)

7. Enquête: Minimaregelingen

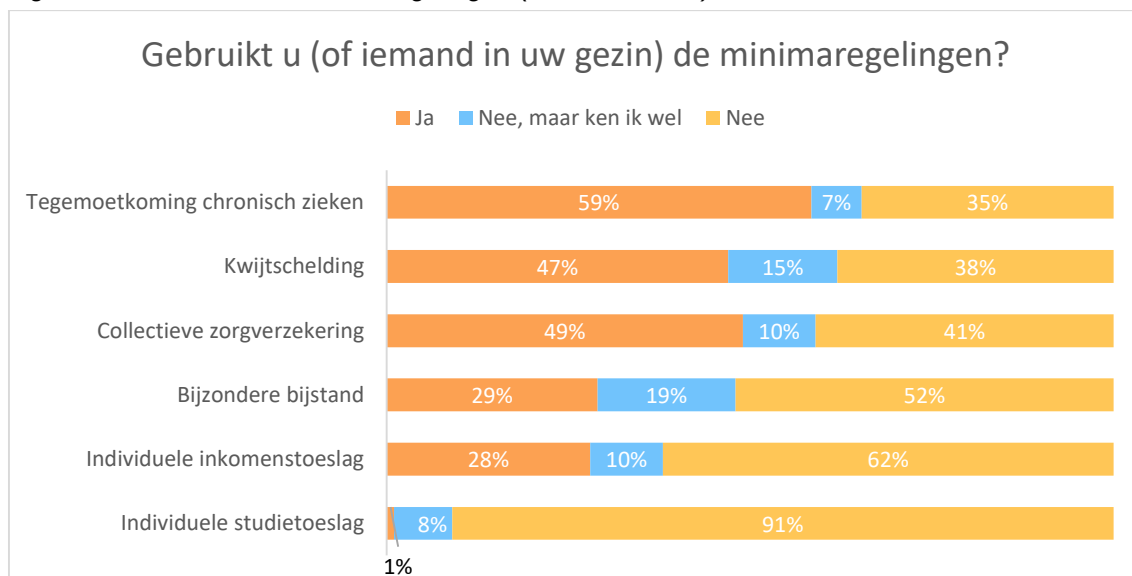
In dit hoofdstuk geven we een overzicht van het gebruik en de kennis van de minimaregelingen. Ook geven we een overzicht van de effecten van de regelingen.

De meeste respondenten kennen en gebruiken de tegemoetkoming chronisch zieken

Van alle regelingen is de tegemoetkoming chronisch zieken het meest bekend: twee derde van de respondenten kent deze regeling, 59 procent maakt er ook gebruik van. Daarna zijn de kwijtschelding en de collectieve zorgverzekering het meest bekend (bij respectievelijk 62 en 59 procent). De individuele studietoelage is bij minder dan 10 procent van de respondenten bekend, wat logisch is aangezien de doelgroep voor deze regeling klein en specifiek is (studenten met een arbeidshandicap). Slechts een klein deel van de respondenten (6 procent) maakt van geen enkele regeling gebruik.

Het hoge gebruik van de tegemoetkoming chronisch zieken kan worden verklaard door het hoge aandeel respondenten (90 procent) met een chronische ziekte, beperking of handicap. Kijken we specifiek naar deze groep, dan maakt 64 procent daarvan gebruik van de tegemoetkoming, terwijl (slechts) 45 procent gebruikmaakt van de collectieve zorgverzekering van Menzis.

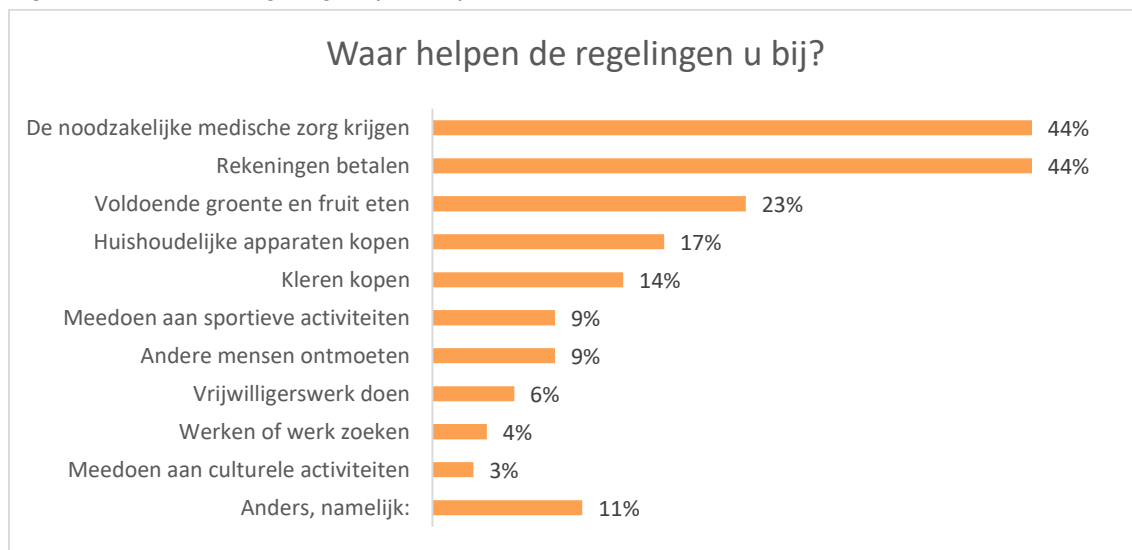
Figuur 7.1.1. Gebruik en kennis regelingen (N=135~N=194)

De regelingen helpen de respondenten vooral bij medische zorg en rekeningen betalen

De respondenten is gevraagd waar de regelingen hen bij helpen; 44 procent geeft aan dat de regelingen hen (onder andere) helpen om noodzakelijke medische zorg te krijgen. Bij eveneens 44 procent helpen de regelingen bij het betalen van rekeningen. Onder 'anders, namelijk' noemen respondenten nog dat de regelingen hen helpen bij het betalen van hulp in het huishouden, andere zorgkosten en reiskosten. De bijdrage aan noodzakelijke medische zorg zien we nog wat vaker onder gebruikers van de collectieve zorgverzekering (54 procent).

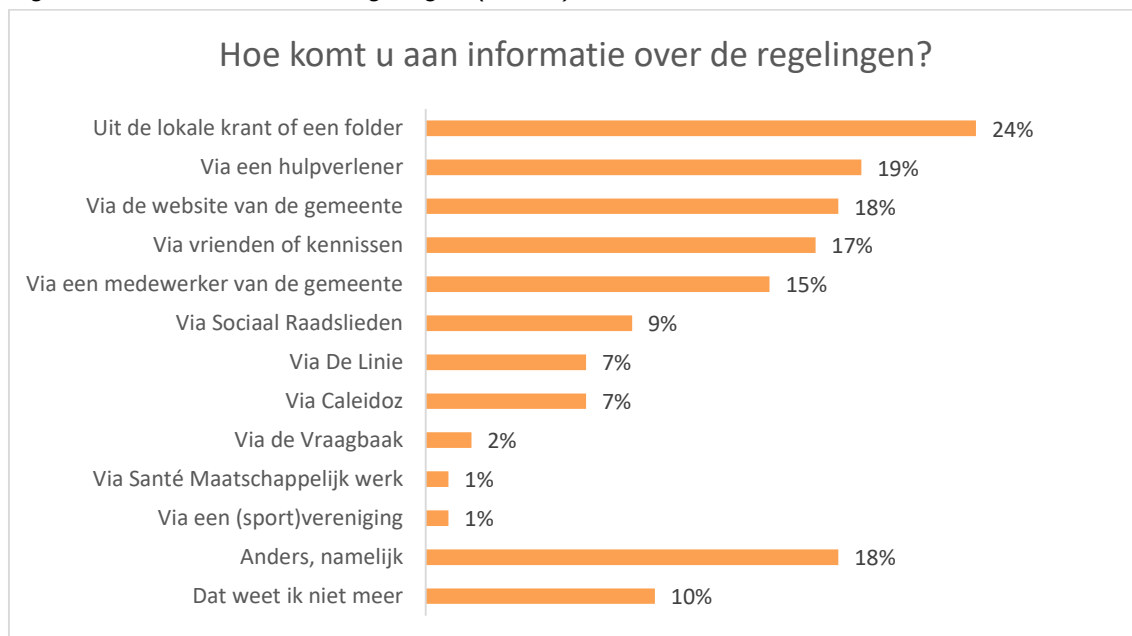
Figuur 7.1.2. Effect regelingen (N=202)

Respondenten kennen de regelingen vooral via lokale krant of folders

De lokale krant of folders zijn de belangrijkste informatiebronnen over de minimaregelingen: een kwart van de respondenten komt op deze manier aan hun informatie over de regelingen. Onder 'anders, namelijk' noemen respondenten voornamelijk hun bewindvoerder, hun familie en andere hulpverleners als informatiebron.

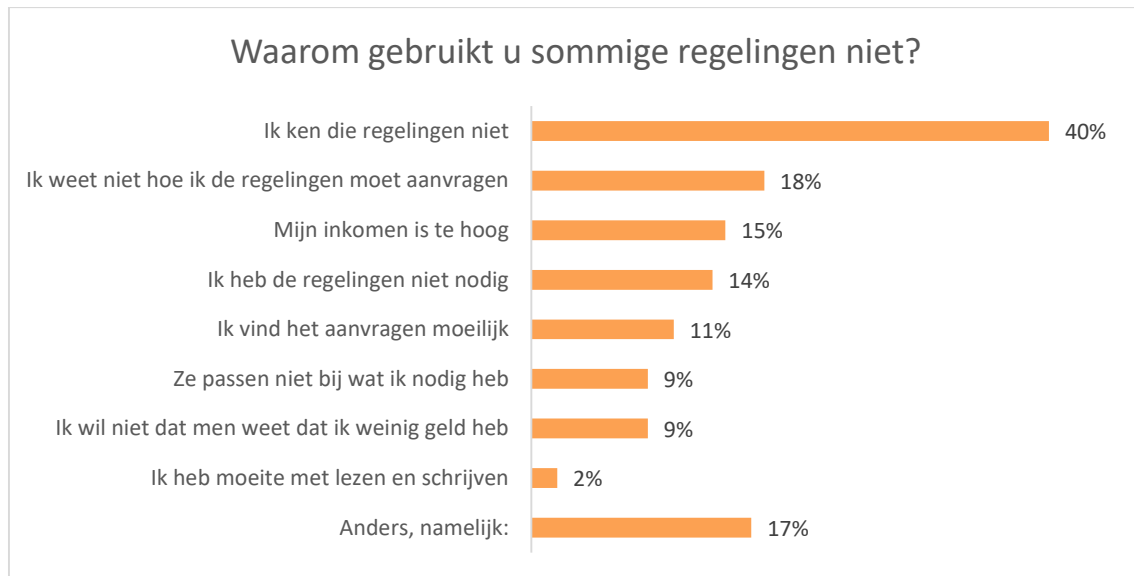
Figuur 7.1.3. Informatiebron regelingen (N=217)

Respondenten gebruiken regelingen vooral niet omdat zij deze niet kennen

Van de respondenten die één of meerdere regelingen niet hebben gebruikt, geeft het grootste deel (40 procent) aan dat dit is omdat zij deze regeling(en) niet kennen. Onder 'anders, namelijk' noemen respondenten voornamelijk nog dat zij geen aanspraak maken op deze regeling(en), dat zij herhaaldelijk afgewezen zijn en dat zij de regeling(en) niet nodig hebben.

Figuur 7.1.4. Reden geen gebruik (N=152)

Een regeling voor sporten wordt het meest gemist

De respondenten is gevraagd of zij nog een regeling voor volwassenen missen. 18 procent geeft aan dat hij een regeling voor sporten mist en 17 procent mist een regeling voor leuke activiteiten voor volwassenen en eveneens 17 procent mist een regeling voor reiskosten. Onder 'anders, namelijk' noemen sommige respondenten dat zij regelingen missen voor bijvoorbeeld reiskosten naar het ziekenhuis en hun werk, voor zwemmen en voor de sportschool.

Figuur 7.1.5. Gemiste regelingen (N=217)

Toelichting gemiste regelingen voor volwassenen

De respondenten konden de regelingen die zij missen toelichten. Hieronder volgt een aantal quotes van de respondenten hierover.

“Door geldgebrek kan ik nooit naar een concert of museum. Zelfs de trein er naartoe kan ik niet betalen. Ook sporten is te duur.”

“Ik moet regelmatig reizen naar het verpleeghuis in Oosterbeek waar mijn moeder verblijft, ik zou vaker willen maar ik kan 1 keer per week in verband met de kosten.”

“Door mijn medische situatie/ziekte is het beter om te sporten, maar het lidmaatschap is te duur. Ook het reizen en de parkeerkosten van ziekenhuis zijn duur.”

“Het zou fijn zijn als je een ouderenkaart hebt en wat leuke dingen kan doen. Een weekendje weg of zo, vakantie, het geld gaat op aan andere dingen.”

“Ik zou graag een muziekinstrument spelen.”

“De zorgkosten zijn erg hoog, je houdt niets over voor extra dingen zoals sportschoenen (ik loop elke dag).”

“Ik heb me altijd goed kunnen redden van de bijstand. Het enige waar ik wel eens hartzeer van had (en me arm door voelde) is als ik bezoek aan familie (ziek) of vrienden eindelijk uitstelde omdat de reiskosten meteen zo'n hap uit het maandbudget namen.”

8. Enquête: Kindregelingen

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van het gebruik en de kennis van het Kindpakket, en de effecten van deze regelingen.

De meeste respondenten hebben geen thuiswonende kinderen

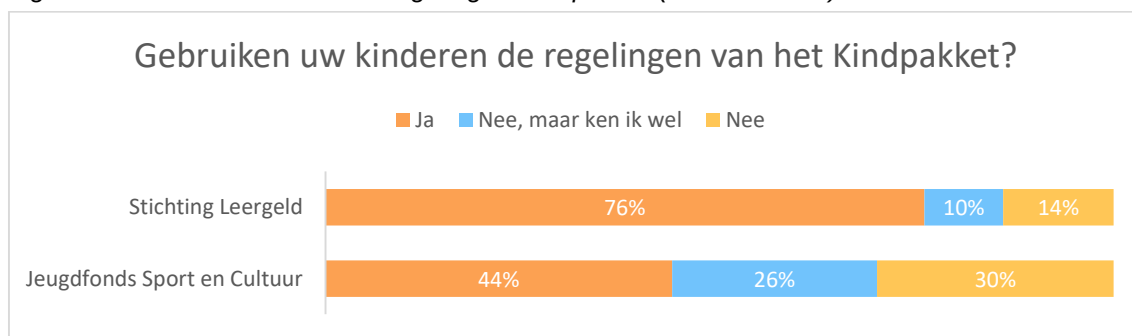
Van alle respondenten heeft 12 procent thuiswonende kinderen die jonger zijn dan 18 jaar. Dit betekent dat de antwoorden in dit hoofdstuk over een kleine groep van 23 respondenten gaan.

De meeste respondenten met kinderen maken gebruik van Stichting Leergeld

In Doesburg kunnen gezinnen met kinderen en een laag inkomen gebruikmaken van het Kindpakket, een samenwerking tussen Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Van de respondenten met kinderen kent 86 procent Stichting Leergeld, ruim driekwart maakt hier ook gebruik van. Daarnaast kent 70 procent het Jeugdfonds Sport en Cultuur, hoewel minder dan de helft hier gebruik van maakt.

Van de respondenten met kinderen die gebruikmaken van het Kindpakket, geeft 71 procent aan dat de regelingen helpen bij het lid worden van een (sport)vereniging. Eveneens 71 procent geeft aan dat de regelingen helpen bij het meegaan op schoolreis of schoolkamp en het aanschaffen van schoolbenodigdheden. Andere dingen waar de regelingen bij helpen (onder 'anders, namelijk') zijn kosten voor bijvoorbeeld een fiets, een ID-kaart en een dagje uit.

Figuur 8.1.1. Gebruik en kennis regelingen Kindpakket (N=21 & N=23)

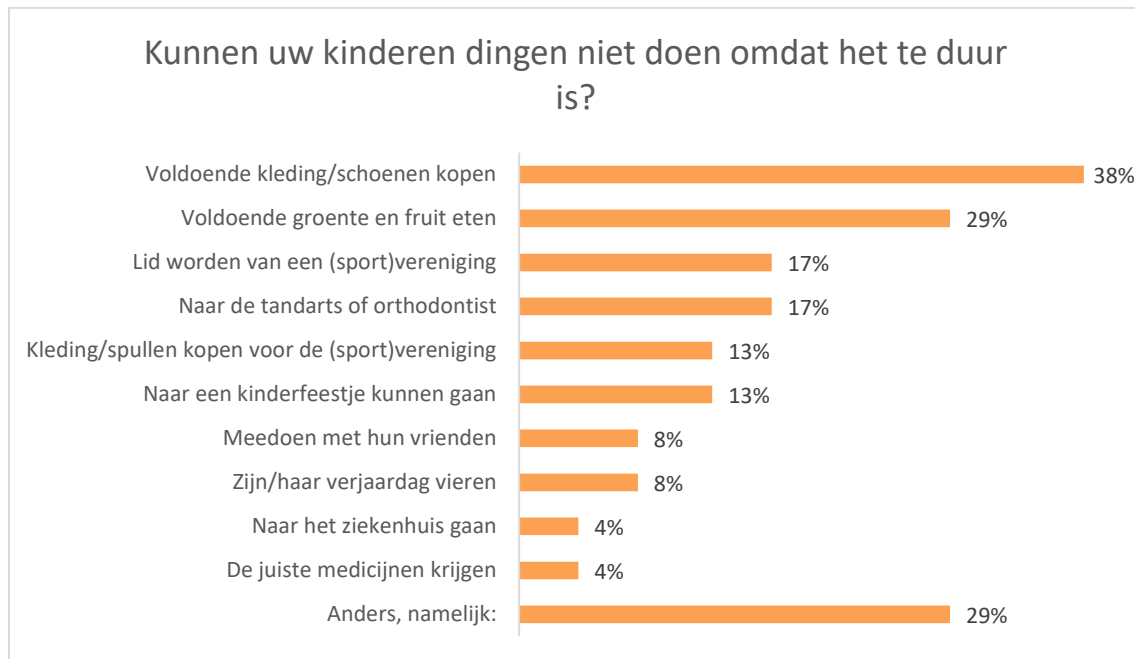
Figuur 8.1.2. Effect Kindpakket (N=17)

Sommige dingen zijn te duur voor minimakinderen, vooral kleding en schoenen

De respondenten is gevraagd of hun kinderen sommige dingen niet kunnen doen omdat het te duur is. Het vaakst werd genoemd dat het kopen van voldoende kleding en schoenen te duur is (door 38 procent). Onder 'anders, namelijk' noemen respondenten nog een dagje weg en een laptop voor school. Ook geven een paar respondenten hier aan dat geen van de genoemde dingen te duur zijn.

Figuur 8.1.3. Te duur voor kinderen (N=24)

Een kindregeling voor reiskosten wordt het meest gemist

De respondenten met kinderen is gevraagd of zij nog regelingen missen voor hun kinderen. Bijna 30 procent van deze respondenten mist een regeling voor reiskosten, een kwart mist een regeling voor leuke activiteiten voor hun kinderen.

Figuur 8.1.4. Gemiste kindregelingen (N=24)

Toelichting gemiste kindregelingen

Hieronder volgt een aantal van de toelichtingen die respondenten hebben gegeven bij de vraag of zij regelingen voor hun kinderen missen.

“Doordat alles zo duur is, is er weinig ruimte voor bijvoorbeeld een dagje uit (bijvoorbeeld naar de dierentuin of een pretpark).”

“Half augustus verwacht ik een baby en daarvoor heb ik veel spullen nodig.”

“Mijn 9-jarig kind heeft aangepast onderwijs en dit kan alleen geboden worden door een school 10 kilometer buiten Doesburg. Helaas wordt mijn aanvraag voor een tegemoetkoming in reiskosten op alle fronten elk jaar afgewezen. Ik rijd 1060 kilometer per maand naar school.”

“Mijn dochter is 14 jaar en door haar longproblemen (astma) is zij niet altijd in staat om te fietsen en het OV is vrij prijzig, vooral als ze in de winter moet reizen.”

“Wij zijn al bekend bij Stichting Leergeld maar ik wist niet dat wij iets konden krijgen voor school.”

9. Enquête: Financiële situatie

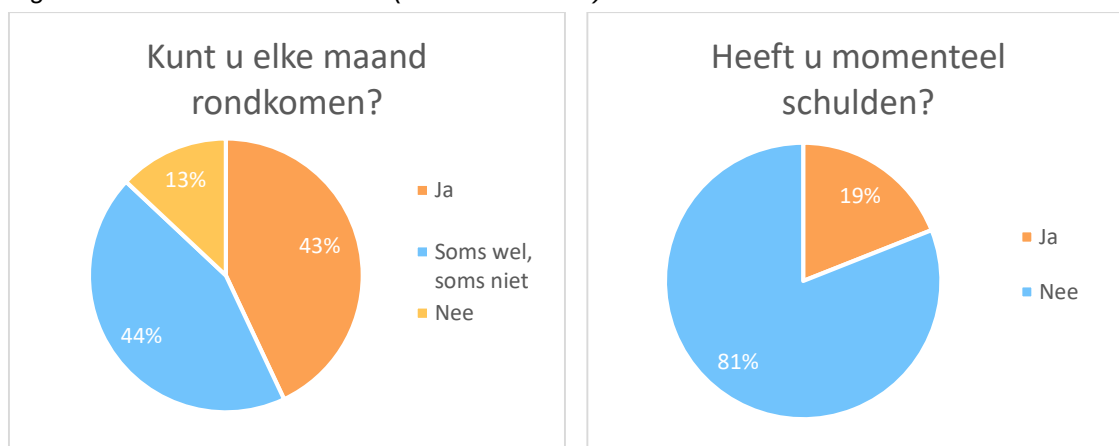
In dit hoofdstuk beschrijven we de financiële situatie van respondenten.

De meeste respondenten kunnen (meestal) rondkomen en hebben geen schulden

Bijna 90 procent van de respondenten kan (meestal) rondkomen; 43 procent komt elke maand rond, en 44 procent komt soms wel en soms niet rond. Respondenten die een uitkering van de gemeente krijgen, hebben gemiddeld gezien wat vaker moeite om rond te komen. Daarnaast heeft ongeveer een op de vijf respondenten schulden op het moment van invullen en ook deze groep heeft meer moeite met rondkomen (vaak lukt ze dat niet, of niet altijd).

Respondenten tussen de 46 en 66 jaar hebben vaker moeite met rondkomen: 20 procent van deze groep kan elke maand rondkomen, terwijl een kwart nooit kan rondkomen.

Figuur 9.1.1. Financiële situatie (N=205 & N=209)

Respondenten komen veelal niet rond doordat dingen duurder zijn geworden

Driekwart van de respondenten die niet (altijd) rondkomt geeft aan dat dit komt doordat veel dingen duurder zijn geworden. Iets meer dan de helft komt niet (altijd) rond door te weinig inkomsten. Ook hoge vaste lasten worden vaak als reden genoemd.

Figuur 9.1.2. Redenen niet (altijd) rondkomen (N=117)

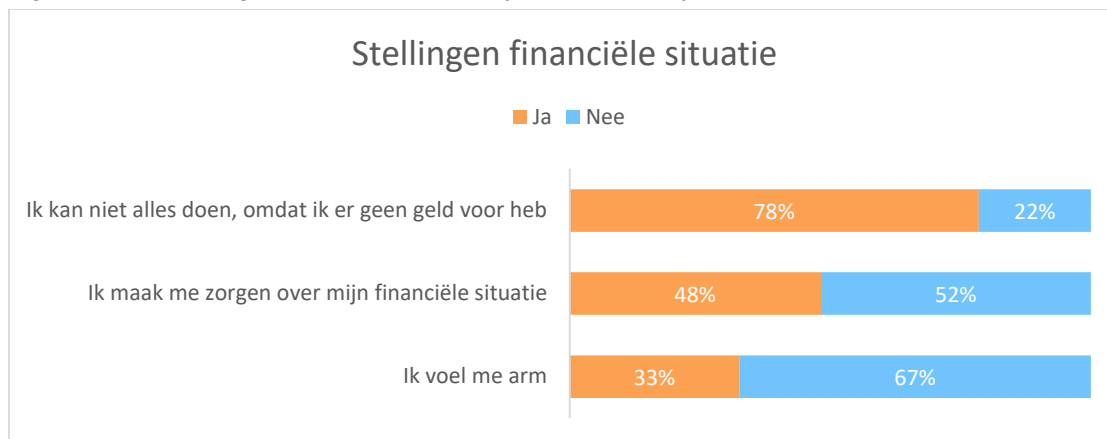

De meeste respondenten voelen zich beperkt door hun financiële situatie

Ruim driekwart van de respondenten geeft aan dat zij dingen niet kunnen doen omdat zij daar geen geld voor hebben. Tegelijkertijd voelt twee op de drie respondenten zich niet arm.

Naar mate respondenten meer moeite hebben met rondkomen, zijn zij het vaker eens met onderstaande stellingen. Hierdoor zijn respondenten van tussen de 46 en 66 jaar oud het vaker eens met de stellingen dan respondenten in andere leeftijdscategorieën. Ook mensen met schulden zijn het relatief vaak eens met de stellingen. Kanttekening hierbij is dat het hier om een klein aantal respondenten gaat.

Figuur 9.1.3. Stellingen financiële situatie (N=173~N=186)

Een deel van de respondenten krijgt hulp bij schulden

Bijna 30 procent van de respondenten met schulden krijgt hulp van een bewindvoerder. Daarentegen krijgt 40 procent van deze respondenten geen hulp bij hun schulden, voornamelijk omdat zij hun problemen zelf oplossen. Onder 'andere hulp, namelijk' noemen respondenten nog dat zij hulp krijgen van Caleidoz, gezinsbegeleiding en de Wsnp.

Figuur 9.1.4. Hulp bij schulden (N=38)

10. Enquête: Medische kosten

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de medische kosten die respondenten maken en de mate waarin zij deze kunnen betalen.

Twee derde van de respondenten heeft zorgkosten die niet worden vergoed

Het grootste deel (66 procent) van de respondenten heeft zorgkosten die niet worden vergoed door hun zorgverzekering. Hierbij gaat het met name om kosten voor medicijnen. Gezien het feit dat 90 procent van de doelgroep aangeeft een chronische ziekte of beperking te hebben is dit een logische uitkomst. Andere extra zorgkosten die de respondenten zelf noemen zijn (onder andere) voedingssupplementen, alternatieve geneeswijzen, eigen bijdragen en reiskosten naar het ziekenhuis.

Figuur 10.1.1. Zorgkosten, niet vergoed (N=217)

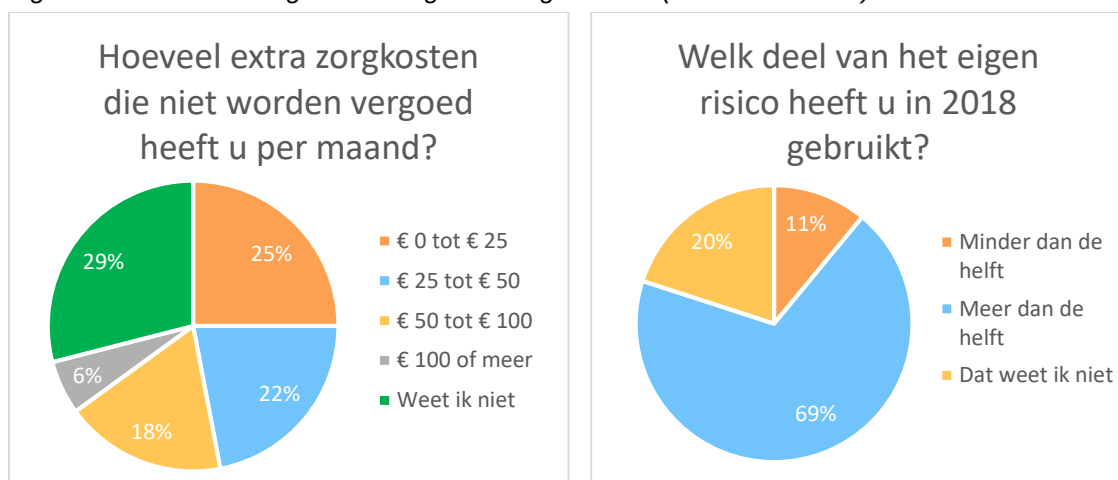

De extra zorgkosten bedragen veelal minder dan € 50 per maand

Bij iets minder dan de helft van de respondenten met extra zorgkosten bedragen deze kosten niet meer dan € 50 per maand. In de hoogte van de extra zorgkosten is er weinig onderscheid tussen respondenten die de collectieve zorgverzekering wel of niet gebruiken.

Naast de extra zorgkosten die men zelf moet betalen, heeft ruim twee derde van de respondenten in 2018 meer dan de helft van het wettelijk eigen risico (€ 385 per jaar) gebruikt. De meeste respondenten hebben vanwege hun zorgvraag dus naast de premie nog extra moeten bijbetalen aan hun zorgkosten.

Figuur 10.1.2. Extra zorgkosten en gebruik eigen risico (N=127 & N=204)

Een meerderheid van de respondenten kan de medische kosten betalen

Ruim de helft van de respondenten kan hun medische kosten (uiteindelijk) betalen. Iets minder dan een derde betaalt de kosten wel, maar kan ze eigenlijk niet betalen. Opvallend is dat respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken iets vaker dan gemiddeld moeite hebben met het betalen van hun zorgkosten: 46 procent geeft aan dat zij deze kosten (uiteindelijk) wel kunnen betalen, terwijl 37 procent de kosten wel betaalt maar niet kan betalen.

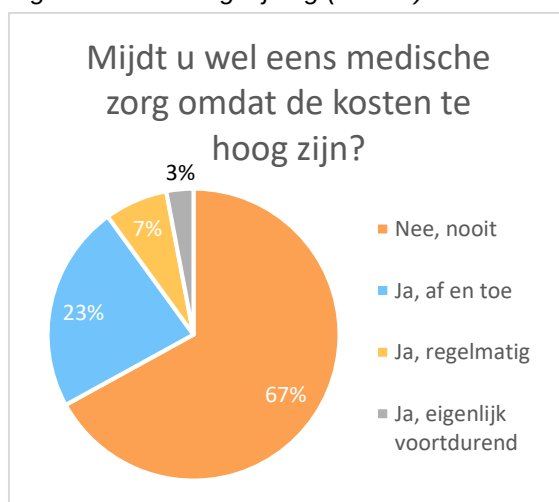
Figuur 10.1.3. Betalen medische kosten (N=207)

De meeste respondenten mijden de zorg niet ondanks de kosten

Bij twee derde van de respondenten komt het nooit voor dat zij zorg (zoals medicijnen ophalen of naar het ziekenhuis gaan) mijden omdat de kosten te hoog zijn. Dit terwijl de meeste respondenten zelf bij moeten dragen aan hun zorgkosten. Iets minder dan een kwart mijdt af en toe zorg vanwege de kosten. Zorgmijding komt wel minder vaak voor onder respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken: 72 procent van deze respondenten gaat altijd naar de dokter ongeacht de kosten. Respondenten die moeite hebben met rondkomen, zeggen ook vaker dan gemiddeld wel eens zorg te mijden.

Figuur 10.1.4. Zorgmijding (N=210)

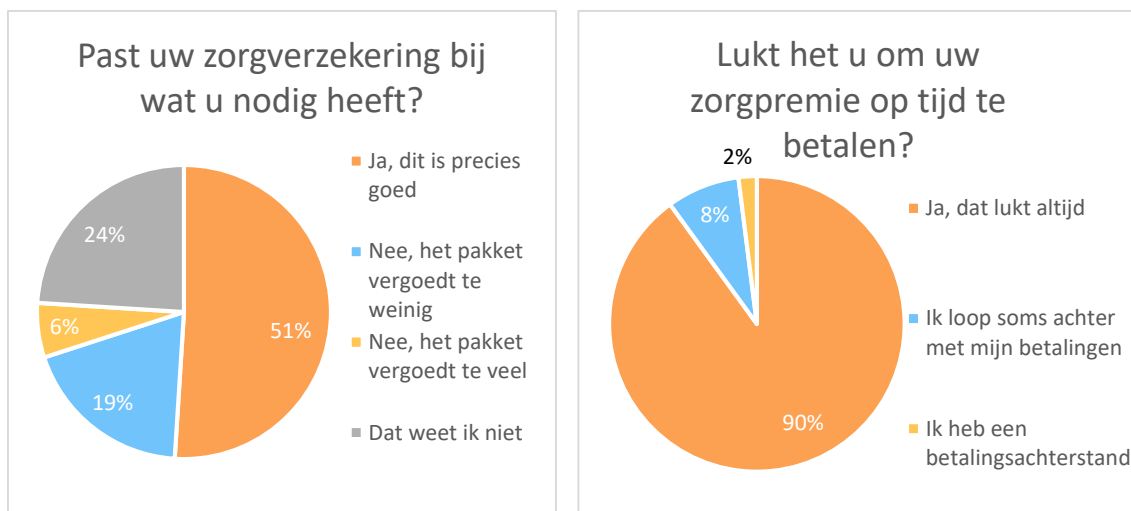

Ruim de helft van de respondenten is tevreden over hun zorgverzekering

De respondenten is gevraagd of hun zorgverzekering past bij wat zij nodig (denken te) hebben. Ongeveer de helft (51 procent) van de respondenten vindt dat hun zorgverzekering past bij wat zij nodig hebben. Eén op de vijf vindt dat hun pakket te weinig zorgkosten vergoedt. Respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken geven vaker aan dat de zorgverzekering past bij wat zij nodig hebben dan respondenten die de collectieve zorgverzekering niet kennen. Deze laatste groep geeft juist iets vaker aan dat hun verzekering te weinig vergoedt.

De meeste respondenten (90 procent) kunnen hun zorgpremie altijd op tijd betalen. In totaal lukt 10 procent dit niet altijd; 2 procent heeft een betalingsachterstand. Geen van de respondenten die gebruikmaakt van de zorgverzekering heeft een betalingsachterstand.

Figuur 10.1.5. Tevredenheid zorgverzekering en betalen premie (N=208 & N=211)

GarantVerzorgd 3 is het meest gekozen pakket van de collectieve zorgverzekering

Van de respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken, gebruikt het grootste deel het meest uitgebreide pakket (GarantVerzorgd 3, met verzekering eigen risico). Dit pakket is ook bedoeld voor mensen met hoge zorgkosten en past dus bij de groep met een chronische ziekte of beperking.

Van de respondenten die deze vraag hebben ingevuld (dat zijn 70 respondenten) maakt 40 procent geen gebruik van de collectieve zorgverzekering. Dit zijn allemaal respondenten met een chronische ziekte of beperking. De grootste reden waarom zij de collectieve zorgverzekering niet gebruiken is dat zij tevreden zijn met hun huidige zorgverzekering. Daarnaast vindt iets minder dan een kwart van deze respondenten de collectieve zorgverzekering van de gemeente te duur.

Figuur 10.1.6. Gebruik collectieve zorgverzekering (N=70)*Figuur 10.1.7. Reden geen gebruik collectieve zorgverzekering (N=26)*

11. Enquête: Tips en adviezen

Aan het eind van de vragenlijst kregen respondenten de gelegenheid om tips en adviezen te geven voor het minimabeleid van de gemeente. 24 procent van de respondenten heeft tips en adviezen gegeven. Deze tips en adviezen zijn in te delen in de volgende categorieën:

- Uitbreiding van het minimabeleid/de regelingen, door extra regelingen of hogere bedragen per regeling (36 respondenten);
- Meer informatie en (actievere) communicatie vanuit de gemeente (11 respondenten).

Hieronder volgt een aantal van deze tips en adviezen van de respondenten.

“Tip aan de gemeente: pas een beleid toe voor reiskosten naar school, biedt maatwerk en leen geen geld via bijzondere bijstand want dan krijgt iemand nog meer geldproblemen.”

“Goed kijken naar wat iemand in de maand binnen krijgt qua loon. Ik vind het raar dat de huur- en zorgtoeslag mee wordt gerekend met de kwijtschelding. Ook heb ik ermee te maken en moet ieder dubbeltje omdraaien.”

“Sporten toegankelijker maken voor mensen met een laag inkomen zodat zij bijvoorbeeld een zwembadabonnement kunnen krijgen of lid kunnen worden van een sportvereniging.”

“Misschien eens wat leuks voor de kinderen. En misschien met meer bedrijven samen werken zodat alleenstaande ouders ook sneller aan een betaalde baan kunnen komen zodat ze uit de bijstand kunnen. Ik heb drie zorgenkindjes en wil zo graag werken en uit de bijstand.

“Ik zou graag de aanvraag voor de individuele inkomenstoeslag met hulp van de gemeente willen invullen. Dit levert altijd veel stress op, en mijn hulp daarmee is vorig jaar verdwenen.”

“Als ik ergens recht op heb hoop ik dat de gemeente me persoonlijk inlicht en mij helpt met aanvragen.”

“Meer adviezen over rechten bijvoorbeeld wanneer de wasmachine stukgaat of bij andere pech. Dat zijn onvoorzienbare kosten.”

“Misschien een keer per jaar evalueren of contact leggen met de mensen om te kijken of er iets veranderd is en of ze ergens mee geholpen kunnen worden.”

Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: Participatiewet, miniregelingen en kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Alle brongegevens zijn via encryptie versleuteld aangeleverd zodat ze niet te herleiden zijn tot individuele natuurlijke personen.

Onderstaand beschrijven we de wijze waarop het onderzoeksbestand is aangemaakt.

Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele BRP-bestand (dat ook is versleuteld) gekoppeld. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruik maken of gebruik hebben gemaakt van welke voorziening.

Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de BRP een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen in het jaar voorafgaand aan het peilmoment van de BRP wordt op huishoudniveau vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden.

Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaalwetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er één meerderjarige op een adres woont met een ouder-kindrelatie tellen we een eenoudergezin;
- indien er meer meerderjarige op een adres wonen waarbij één meerderjarige ouder is en er een ouder-kindrelatie bestaat met de andere meerderjarige (en/of minderjarige) tellen we een eenoudergezin;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;
- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoonshuishouden.
- als er minimaal 20 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan de AOW-leeftijd. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehuwden tellen als één huishouden).

Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit een of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan de AOW-leeftijd. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto-inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto-inkomen omvat winst uit onderneming, bruto-inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen Participatiewet, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW-inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De AOW-gerechtigde huishoudens die tevens een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definiëring in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

Wettelijk sociaal minimum

Het wettelijk sociaal minimum is de actuele bijstandsnorm voor het betreffende huishoudtype. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Voor AOW-huishoudens is de netto AOW-uitkering het normbedrag voor het wettelijke sociale minimum.

Herkomst (CBS)

Voor bepaling van herkomst wordt gekeken naar het geboorteland van de ouder(s). Iemand met een migratieachtergrond is iemand waarvan minimaal een van de ouders in het buitenland is geboren. Inwoners afkomstig uit Europa, Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië worden als mensen met een westerse migratieachtergrond gezien. Andere landen worden gezien als niet-westers.

Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de bevolkingspopulatie, op 31 december van het desbetreffende jaar.

Alle huishoudens

Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners en huishoudens weer.

Tabel B2.1 Aantal huishoudens en inwoners Doesburg¹⁸

Categorie	2016	2018	2019
Aantal huishoudens	5.220	5.253	5.243
Aantal personen	11.318	11.130	11.037
Gemiddelde huishoudgrootte	2,2	2,1	2,1

Kenmerken

Tabel B2.2 Kenmerken alle huishoudens 2016, 2018 en 2019

Categorie	2016 %	2018 %	2019 Aantal	2019 %
Huishoudtype				
Alleenstaand	34%	36%	1.881	36%
Eenoudergezin	4%	4%	189	4%
Meerpers zonder kinderen	43%	43%	2.286	43%
Meerpers met kinderen	19%	17%	887	17%
Totaal	100%	100%	5.243	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 27 jaar	2%	2%	112	2%
27 tot 45 jaar	20%	19%	940	18%
45 tot AOW-leeftijd	42%	43%	2.236	43%
AOW-leeftijd	36%	36%	1.955	37%
Totaal	100%	100%	5.243	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	78%	78%	4.262	81%
Westerse migratieachtergrond	13%	13%	511	10%
Niet-westerse migratieachtergrond	9%	9%	470	9%
Totaal	100%	100%	5.243	100%
Woonplaats				
Beinum	32%	32%	1.703	33%
De Ooi	20%	19%	1.009	19%
De Oude Stad	26%	27%	1.384	26%
Molenveld	21%	21%	1.075	21%
Buitengebied	1%	1%	72	1%
Totaal	100%	100%	5.243	100%

¹⁸ Alle gegevens in de tabellen in deze monitor zijn gebaseerd op gemeentelijke registratiegegevens, tenzij anders aangegeven. Landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS.

Bijlage 3. Kenmerken kinderen

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar in de gemeente Doesburg.

Kenmerken

Tabel B3.1 Kenmerken alle kinderen 2016, 2018 en 2019

Categorie	2016 %	2018 %	2019 Aantal	%
Huishoudtype				
Eenoudergezin	16%	17%	289	16%
Meerpers met kinderen	84%	83%	1.479	84%
Totaal	100%	100%	1.768	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 4 jaar	16%	16%	287	16%
4 tot 12 jaar	43%	41%	766	43%
12 tot 18 jaar	41%	43%	715	41%
Totaal	100%	100%	1.768	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	78%	79%	1.398	79%
Westerse migratieachtergrond	6%	6%	108	6%
Niet-westerse migratieachtergrond	16%	15%	262	15%
Totaal	100%	100%	1.768	100%
Woonplaats				
Beinum	44%	44%	792	45%
De Ooi	21%	21%	360	20%
De Oude Stad	15%	15%	259	15%
Molenveld	18%	18%	321	18%
Buitengebied	2%	2%	36	2%
Totaal	100%	100%	1.768	100%

Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100% Wsm

In deze bijlage geven we kenmerken weer van minimahuishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Tabel B4.1 Aantal huishoudens en inwoners Doesburg

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2016		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	519	9,9%	470	8,9%	453	8,6%
Overig	4.701	90,1%	4.783	91,1%	4.790	91,4%
Totaal	5.220	100%	5.253	100%	5.243	100%

Kenmerken

Tabel B4.2 Kenmerken minima tot 100% Wsm 2016, 2018 en 2019

Categorie	2016	2018	2019	
			Aantal	%
Inkomensbron				
Participatiewet	55%	53%	233	52%
AOW	22%	21%	97	21%
Overig inkomen	23%	26%	123	27%
Totaal	100%	100%	453	100%
Huishoudtype				
Alleenstaand	52%	53%	258	57%
Eenoudergezin	13%	14%	46	10%
Meerpers zonder kinderen	23%	21%	95	21%
Meerpers met kinderen	12%	12%	54	12%
Totaal	100%	100%	453	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 27 jaar	3%	3%	11	2%
27 tot 45 jaar	28%	28%	119	26%
45 tot AOW-leeftijd	46%	48%	226	50%
AOW-leeftijd	23%	21%	97	22%
Totaal	100%	100%	453	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	57%	56%	252	56%
Westerse migratieachtergrond	13%	12%	45	10%
Niet-westerse migratieachtergrond	30%	32%	156	34%
Totaal	100%	100%	453	100%
Woonplaats				
Beinum	20%	18%	96	21%
De Ooi	34%	37%	161	36%
De Oude Stad	16%	15%	68	15%
Molenveld	30%	30%	128	28%
Buitengebied	-	-	-	-
Totaal	100%	100%	453	100%

Bijlage 5. Gebruik minimaregelingen naar inkomensbron

In deze bijlage wordt per minimaregeling het aantal gebruikers naar inkomensbron weergegeven. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt tussen bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden.

Tabel B5.1 Gebruik minimaregelingen naar inkomensbron

Regelingen	Aantal bijstands- gerechtigden	Aantal Niet bijstands- gerechtigden	Totaal
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	144	198	342
Bijzondere bijstand	80	109	189
Individuele inkomenstoeslag	121	65	186
Collectieve zorgverzekering (pakketten tot 110 procent Wsm)	49	72	121
Jeugdfonds Sport en Cultuur (kinderen)	38	76	114
Stichting Leergeld (kinderen)	86	182	286
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	64	432	496

Bijlage 6. Afkortingen

Tabel B6.1 Afkortingenlijst

Afkorting	
AOW	Algemene Ouderdomswet
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
SHV	Schuldhelpverlening
VT	Vakantietoelage
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsm	Wettelijk sociaal minimum
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZZP	Zelfstandige zonder personeel